

Medicus

„Să formezi o echipă este doar începutul, să rămâi împreună este progresul, să lucrezi împreună este succesul.”

Nr. 8-10 (946-948)
AUGUST-OCTOMBRIE 2021

Fondator : Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

Editorial

Rector Emil Ceban,
profesor universitar,
dr. hab. șt. med.

Stimați membri ai comunității universitare, dragi colegi și beneficiari de studii,

Sosirea toamnei ne oferă mai multe motive de bucurie și emoții pozitive legate de începerea noului an de studii, iar luna octombrie constituie un prilej frumos de a celebra aniversarea Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova. În cei 76 de ani de activitate prodigioasă în domeniul învățământului superior medical, Alma Mater a devenit o entitate emblematică în sistemul educațional național, fiind recunoscută și la nivel internațional.

Și în acest an, Zilele Universității ne-au prins în pandemie, însă experiența acumulată ne permite să ne adaptăm operativ la schimbări, să facem față tuturor provocărilor și să asigurăm respectarea principiilor CALITATE, EXCELENȚĂ și PERFORMANȚĂ în toate direcțiile de activitate.

Ceea ce ne face remarcabili de peste șapte decenii este performanța academică, profesionalismul și responsabilitatea cadrelor științifico-didactice, forța creatoare a cercetătorilor, sânguința și entuziasmul mediciniștilor, nivelul înalt de pregătire al absolvenților Universității și, nu în ultimul rând,

valoarea umană a întregii comunități universitare. Dar mai cu seamă – menirea instituției noastre de a realiza cel mai frumos vis din viața multor tineri de a deveni specialiști competitivi în domeniul medicinei, stomatologiei și farmaciei.

În toată această perioadă, atât predecesorii noștri, cât și noi, actuala generație, ne ghidăm de valori și tradiții stabilite în timp. Pe parcurs am schimbat accentele, însă fără a ne abate de la misiunea principală – cea de a oferi servicii de calitate în educație, cercetare, asistență medicală și formare profesională pe parcursul întregii vieți în condițiile internaționalizării și globalizării. Universitatea trebuie să răspundă prompt necesităților societății, să se adapteze rapid la cerințele contemporane pentru o dezvoltare durabilă și să devină cât mai competitivă pe piața educațională internă și cea externă.

Astăzi reprezentăm Universitatea care poartă cu onoare numele distinsului profesor Nicolae Testemițanu. Suntem o echipă consolidată și avem un scop bine definit în Planul strategic de dezvoltare instituțională pentru următorii 10 ani. Trebuie doar să acționăm asumat, responsabil și cu mult curaj pentru ca obiectivele Universității stabilite

pentru un viitor nu prea îndepărtat să devină realizabile, tangibile și bine conturate... Acestea vor contribui la sporirea vizibilității instituționale și la prosperarea Almei Mater.

Dragi colegi,

USMF „Nicolae Testemițanu” este nu doar o instituție de învățământ superior, ci și o comunitate puternică și unită, unde fiecare voce contează. În cei 76 de ani, Universitatea a format peste 46 de mii de specialiști calificați, care activează în cele mai renumite instituții medicale din țară și de peste hotare, care ne duc faima în lume și, în același timp, sunt deschiși să contribuie la progresul Almei Mater.

Această zi vine să ne reamintească despre rolul fiecăruia dintre noi la asigurarea calității și excelenței în activitate. Am încredere în continuare în profesionalismul Dumneavoastră, calitățile umane și responsabilitatea socială de a dăruți sănătate oamenilor. Sunt sigur că doar împreună putem realiza lucruri mărețe pentru Universitate și întreaga societate. Vă doresc multă sănătate, noi performanțe în activitate și ascensiune profesională.

Vivat, Crescat, Floreat, Alma Mater!

Prioritățile în anul universitar 2021-2022

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova și-a trasat obiectivele pentru noul an universitar 2021-2022. În data de 26 august, membrii Senatului împreună cu șefii de subdiviziuni s-au întrunit la ședința ordinară extinsă pentru a aproba direcțiile de activitate ale Universității în noul an de studii.

sul de instruire în noul an universitar. Lecțiile on-line se vor desfășura prin utilizarea Sistemului Informațional de Management Universitar (SIMU). Totodată, subdiviziunile didactice vor asigura diverse forme de instruire la toate nivelurile de studii. Prim-prorectorul a subliniat că în rezultatul reformelor curriculare, la facultățile de Medicină și Farmacie au fost actualizate pla-

În deschiderea ședinței, rectorul Universității, profesorul Emil Ceban, a accentuat că semestrul de toamnă al anului de studii se va desfășura în conformitate cu regulile impuse de autorități, reieșind din restricțiile dictate de situația epidemiologică cauzată de virusul SARS-CoV-2.

În altă ordine de idei, rectorul s-a referit la Planul strategic de dezvoltare a USMF „Nicolae Testemițanu” în perioada 2021-2030. „Programul este preconizat pentru o perioadă de zece ani, timp în care ne propunem să intensificăm toate procesele instituționale, pentru a reuși realizarea obiectivelor în termeni stabiliți. După cum e și firesc, principalul domeniu de activitate al Universității a fost și rămâne instruirea universitară și postuniversitară”, a accentuat profesorul Ceban.

Prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică, s-a referit la proce-

nurile de învățământ, iar durata semestrului de studii a fost redusă de la 17 la 15 săptămâni. Pentru buna desfășurare a învățământului on-line, în anul curent au fost achiziționate licențe pentru organizarea lecțiilor virtuale pentru grupuri de până la 600 de persoane.

Prorectorul a mai evidențiat o serie de priorități, printre care și necesitatea actualizării și implementării prevederilor Regulamentului cu privire la normarea activității științifico-didactice în cadrul Universității și a Planului individual de activitate a cadrului didactic pentru domeniile didactic, metodic, științific și curativ, inclusiv asigurarea cu manuale și materiale instructiv-metodice a procesului educațional la disciplinele incluse în planurile de învățământ la toate programele de studii, în toate limbile de predare.

Continuare în pag. 2

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR ANIVERSARE (16-22 OCTOMBRIE 2021)

16 Săm.	9:00-16:00	Competiție de fotbal (Complexul Sportiv Universitar, str. Nicolae Testemițanu, 24)
17 Dum.	10:00	Competiție de volei (Complexul Sportiv Universitar, str. Mălina Mică, 66/1)
19 Marți	12:00-14:00	Lansare de carte <i>Esențialul în infecția COVID-19 la copii</i> , autori: Eva Gudumac, Svetlana Șciuca, Emil Ceban ș.a. (Sala azurie, Academia de Științe a Moldovei)
	15:00-17:00	Lansare de carte <i>Constantin Ețco – Magul din Țara gorunilor</i> , autor – Liviu Belâi (Sala de conferințe nr. 205, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 165)
	19:00	Competiție Trântă pentru berbec Competiție de șah și dame (Complexul Sportiv Universitar, str. Mălina Mică, 66/1)
20 Miercuri	12:00	Flashmob Happy Birthday, Alma Mater (Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 165)
	13:00-14:30	Ședința solemnă a Consiliului științific: Inaugurarea conferinței științifice anuale. Raportul anual privind activitatea de cercetare a USMF „Nicolae Testemițanu” (Sala Senatului)
	15:00-16:00	State of the Art Lectures (patru prelegeri magistrale simultan, conform Programului)
	16:30-18:00	Masa rotundă <i>Rețeaua medicală DiaMed.MD – instruire prin cercetare în era internaționalizării</i> (Sala de ședințe INCMS)
21 Joi	19:00	Spectacolul „Oscar și tanti Roz”, Teatrul Național Eugene Ionesco
	9:00-14:00	Sesiuni în secțiuni pe profil tematic (conform Programului) Conectarea on-line a participanților 8:30-9:00
	10:00	Workshop <i>Noduri și suturi</i> , organizat de ASRM pentru studenți, în limba română și engleză (Centrul de Autogovernare Studențească, str. Nicolae Testemițanu, 25)
	19:00	Spectacolul „Hamlet în sos picant”, Teatrul Național Mihai Eminescu
22 Vineri	19:00	Competiție de mini-fotbal <i>Cupa Nicolae Testemițanu – 76 de ani de la fondare</i> (Complexul Sportiv Universitar, str. Mălina Mică, 66/1)
	8:00-13:30	Cursuri educaționale și workshopuri medicale, inclusiv 4 cursuri off-line (Centrul Universitar de Simulare în Instruirea Medicală) Conectarea on-line a participanților 7:30-8:00
	14:00-15:30	Ședința extinsă a Senatului universitar (Sala de conferințe nr. 204)
	16:00	Gala Laureatilor (Sala de ședințe nr. 205)
	19:00	Spectacolul „Îți vreau soțul...”, Teatrul Național Satiricus Ion Luca Caragiale

Bun venit noilor studenți la USMF „Nicolae Testemițanu”

Pentru al doilea an consecutiv, prima întâlnire a studenților admiși în anul întâi de studii cu echipa administrativă a facultăților s-a realizat în grupuri mici și conform unui program prestabilit. Reuniunile au înlocuit tradiționala ceremonie de bun venit, fiind prezidate de către decanii facultăților, prodecani, studenți-tutori din anii mari și un reprezentant al Clinicii Universitare de Asistență Medicală Primară.

În prima zi de facultate, noii studenți ai Facultății de Medicină nr. 1 au fost salutați de către decanul Gheorghe Plăcintă, care i-a felicitat pentru curajul lor de a deveni medici la o instituție prestigioasă cu valori europene. „De astăzi, reprezentați Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, unde cu pași mici veți realiza lucruri mari, iar într-un final veți deveni specialiști de valoare”, a declarat decanul Gh. Plăcintă, asigurându-i de susținere pe parcursul celor șase ani de studii.

În mesajul său de bun venit adresat studenților în anul I, Oleg Solomon, decanul Facultății de Stomatologie, a încurajat viitorii stomatologi să preia bunele

practici de la colegii din anii mai mari și i-a informat despre condițiile de studii, colaborarea internațională cu instituții similare din lume, inclusiv despre stagiile pentru studenți, evenimentele științifice la care pot participa, activitățile extracurriculare organizate de studenți și pentru studenți ș.a.

Decanul Facultății de Farmacie, Nicolae Ciobanu, a apreciat viitorii farmaciști pentru maturitatea de care au dat dovadă optând

pentru acest program și i-a îndemnat să facă față provocărilor ce vor apărea pe parcursul studiilor, deoarece experiența din ultimii ani a demonstrat valoarea farmaciștilor – atât de necesari pentru o societate sănătoasă.

Ulterior, după alocuțiunile decanilor, prodecanii responsabili pentru studenții din anul I le-au adus la cunoștință informații privind procesul didactic: calendarul academic, modalitățile de studii, sesiunile de examene și perioada

vacanțelor, menționând că fiecare student va fi informat periodic prin intermediul Sistemului Informațional de Management Universitar – platformă ce asigură comunicarea cu studenții. De asemenea, au accentuat obligativitatea mediciniștilor de a se prezenta la lecții, la lucrări practice și seminare, odată cu implementarea sistemului mixt de studii.

În final, mediciniștii – tutori ai celor din anul I și-au exprimat entuziasmul de a ajuta proaspeții studenți să se integreze cât mai reușit în comunitatea universitară. Maria-Magdalena Pojoga, studentă la Facultatea de Medicină nr. 1, a menționat că la Universitate imposibilul devine posibil, iar astăzi este exact acolo unde a vrut să fie, pe propriile puteri, muncind zi de zi, uneori până la epuizare. „Încurajez toți tinerii din anul I să creadă în visurile pe care le au, să îndrăznească să viseze, să se ambiționeze să iasă din zona de confort”, a declarat medicinista.

În anul curent la USMF „Nicolae Testemițanu” au fost înmatriculați 912 studenți, dintre care 455 la studii cu finanțare bugetară, iar 457 în bază de contract.

Universitatea a urcat 100 de poziții într-un clasament internațional

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a urcat 100 de poziții în clasamentul internațional The Three University Missions (MosIUR) 2021, ediția a V-a. Astfel, universitatea noastră se situează pe locul 1001-1100, fiind unica instituție de învățământ din țară prezentă în acest rating. În ediția curentă a topului, numărul universităților a crescut de la 1500 la 1650 comparativ cu cea de anul trecut.

Clasamentul evaluează, în baza a 16 indicatori, calitatea educației (45%), activitatea științifică (25%) și, pentru prima dată în compilarea clasamentelor academice globale, contribuția universităților în societate (30%). Măsurând impactul instituției asupra societății, ultimul criteriu de evaluare face ca MosIUR să devină unul dintre cele mai reprezentative clasamente academice, fiind calificat drept o abordare inovativă. Ca rezultat, cele mai bune 1650 de universități din 97 de țări au fost selectate dintr-o listă de peste 2000 de instituții de învățământ superior din 119 state.

The Three University Missions, realizat de Universitatea Internațională din Moscova, este primul clasament universitar internațional ce răspunde schimbărilor survenite în educația globală ca urmare a declanșării pandemiei COVID-19.

Prioritățile în anul universitar 2021-2022

Continuare din pag. 1

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, a vorbit despre realizările și perspectivele Universității pe segmentul de cercetare, menționând că realizarea Planului strategic ține de obligativitatea și responsabilitatea fiecărui membru al comunității universitare și a tuturor subdiviziunilor. Îmbunătățirea și dezvoltarea continuă a activității de cercetare în cadrul Universității reprezintă una dintre prioritățile strategice. Mottoul *Educație prin cercetare* presupune o comunicare mai eficientă,

Concursul de admitere la rezidențiat în a.u. 2021-2022, ce urmează să se desfășoare în perioada următoare.

Conferențiarul Marcel Abraș, prorector pentru activitate socială, a trasat unele perspective – acțiuni extracurriculare ce urmează a fi realizate în noul an universitar: „Împreună cu Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină vom organiza diverse activități extracurriculare sociale și de voluntariat și cel mai important eveniment internațional al mediciniștilor – Congresul MedEspera 2022, ediția a IX-a, preconizat pentru luna mai, anul

sporirea vizibilității activităților de cercetare ale studenților și coordonării acestora de către cadrele științifico-didactice, mobilizarea participării studenților la evenimente științifice naționale și internaționale, antrenarea lor în proiecte de cercetare și inovare, funcționarea activă a cercurilor științifice studențești etc. „Numai prin eforturi comune și dedicare vom asigura succesul realizărilor în domeniul cercetării și inovării la USMF „Nicolae Testemițanu”, a conchis academicianul Groppa.

Planul de acțiuni în domeniul clinic pentru anul curent de studii a fost prezentat de către profesorul Valeriu Revenco, prorector pentru activitate clinică și rezidențiat, care a reiterat necesitatea vaccinării întregii comunități universitare în scopul desfășurării cu succes a instruirii clinice, cu prezența studenților și a medicilor-rezidenți în bazele clinice ale Universității, amplasate în instituțiile medico-sanitare. Prorectorul a menționat și despre

viitor”. Totodată, conferențiarul a vorbit despre necesitatea reparației capitale a căminelor nr. 1 și nr. 2, precum și despre renovarea Căminului nr. 16, destinat specialiștilor înscrși la cursuri de educație medicală continuă.

Victoria Craveț, prorector pentru activitate financiară, a prezentat audienței obiectivul de bază privind asigurarea unui echilibru financiar care ar permite acoperirea costurilor pentru buna funcționare a Universității, făcând referire la investițiile preconizate pentru dezvoltarea și modernizarea transparență, de tip antreprenorial, prin prisma eficienței în activitate.

În încheiere, rectorul a specificat că toate domeniile de activitate sunt importante și necesită o implicare activă din partea tuturor angajaților Universității. „Mizez și în continuare pe o conlucrare eficientă a tuturor subdiviziunilor universitare pentru realizarea obiectivelor propuse”, a concluzionat rectorul Emil Ceban.

Politica instituțională privind Accesul Deschis la informație

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova își propune creșterea indicatorilor de calitate și performanță în cercetarea științifică, iar Accesul Deschis la informație poate contribui esențial la promovarea rezultatelor științifice și performanțelor tehnologice, a cercetărilor inovatoare, orientate spre creșterea vizibilității și la recunoașterea pe plan național și internațional. În acest sens, senatorii universitari au aprobat unanim noua Politică instituțională privind Accesul Deschis la informație, în sesiunea din 30 septembrie curent. Documentul definește viziunea Universității privind comunicarea științifică, circulația eficientă a informației, transferul de cunoștințe din perspectiva Mișcării privind Accesul Deschis, fenomen care reprezintă instrumentul-cheie în stimularea științei și inovării.

Potrivit rectorului Emil Ceban, cercetarea biomedicală constituie o direcție prioritară în activitatea Universității, ce recunoaște importanța strategică a Accesului Deschis în contextul diseminării cunoștințelor științifice în spiritul promovării diferitelor inițiative și recomandări europene și se angajează să facă publice rezultatele activității științifice ale instituției în limitele eticii academice și respectării dreptului de autor.

„Eliminarea barierelor de acces la publicațiile științifice realizate în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu” va crea fundamentul unei comunicări științifice eficiente, precum și va contribui la sporirea vizibilității și impactului activității de cercetare asupra societății”, a precizat rectorul.

Universitatea susține inițiativele naționale și internaționale privind Accesul Deschis la informație, promovează mișcarea AD și beneficiile acesteia în cadrul comunității universitare prin diferite forme și metode. În acest context, din 13 iulie 2021, USMF „Nicolae Testemițanu” se regăsește printre semnatarii Declarației de la Berlin.

Printre obiectivele pe termen lung din politica menționată se numără: conservarea și gestionarea publicațiilor științifice realizate de comunitatea universitară; asigurarea accesului cât mai larg posibil la lucrările științifice ale membrilor comunității universitare; promovarea mișcării

și a beneficiilor Accesului Deschis la informație în comunitatea universitară și susținerea cercetărilor în vederea publicării rezultatelor științifice în acces deschis.

Printre acțiunile ce trebuie întreprinse în vederea implementării Politicii trebuie menționate arhivarea în Repozitoriul Instituțional (RI) și înregistrarea revistelor științifice ale Universității în Registrul internațional DOAJ (Directory of Open Access Journals). În acest context, la aceeași sesiune a Senatului universitar a fost aprobat și Regulamentul de organizare și funcționare a Repozitoriului instituțional într-o redacție nouă. Acesta definește conceptele de bază, scopul, obiectivele, structura și destinația RI, stabilește principiile de organizare, funcționare și administrare a arhivei electronice, gestionată de Biblioteca Științifică

În toate celelalte cazuri textul integral al publicației poate fi plasat numai după semnarea unei declarații privind acordul de publicare în acces deschis a documentelor de către titularul dreptului de autor. În același timp, publicațiile, marcate cu sigla Creative Commons, utilizată în întreaga lume pentru acordarea unor drepturi altor persoane, vor fi plasate fără semnarea declarației de către autor. În cazul în care un document aparține mai multor autori este necesar a obține permisiunea de arhivare de la toți titularii dreptului de autor.

Repozitoriul instituțional este administrat de Biblioteca Științifică Medicală, care asigură funcționarea acestuia și conservarea pe termen lung a lucrărilor științifice realizate de comunitatea universitară, precum organiza-

Medicală și dezvoltată în colaborare cu alte subdiviziuni universitare în vederea acumulării, stocării, conservării și diseminării rezultatelor activității științifice, fiind un mijloc de facilitare a cercetării și inovării.

Astfel, cercetătorii sunt încurajați să publice datele de cercetare în RI sau într-o altă arhivă electronică de date cu acces deschis. Autorii publicațiilor științifice elaborate în baza proiectelor de cercetare finanțate în totalitate sau parțial din buget sau granturi și cei ai lucrărilor editate cu susținerea deplină sau parțială a USMF „Nicolae Testemițanu” și editate la Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina” sunt obligați să depună versiunea finală a lucrării (pre-print sau post-print) în acces deschis în Repozitoriul instituțional.

rea sesiunilor de instruire pentru autori privind autoarhivarea publicațiilor în RI. Pentru plasarea documentelor în RI se utilizează formatul PDF. Responsabilitatea pentru conținutul publicației aparține exclusiv autorului. Documentele arhivate vor fi păstrate pe termen nelimitat pentru asigurarea lizibilității continue și accesului durabil la conținutul acestora.

Printre subdiviziunile universitare implicate în organizarea și dezvoltarea Repozitoriului instituțional se numără Departamentul Cercetare, Școala Doctorală în domeniul Științe Medicale, Departamentul Didactic și Management Academic, decanatele facultăților, Școala de Management în Sănătate Publică, și Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina”.

Leadership și management în învățământul superior din Moldova

Proiectul „Leadership și management în învățământul superior din Republica Moldova” (MHELM), implementat în consorțiu cu alte șase instituții de învățământ superior din țara noastră și trei universități partenere din Germania, Anglia și România, se extinde. În acest sens, în data de 6 octombrie, USMF „Nicolae Testemițanu” și partenerii au lansat un curs de instruire în cadrul programului de formare profesională „Leadership și management în învățământul superior din Moldova”.

Cursul este realizat în format online, cu aplicarea diverselor metode interactive de instruire și implicarea participanților în activități și discuții. În calitate de formatori sunt membrii echipelor din universitățile-partenere ale proiectului, care au fost instruiți în prima rundă de pilotare a Programului.

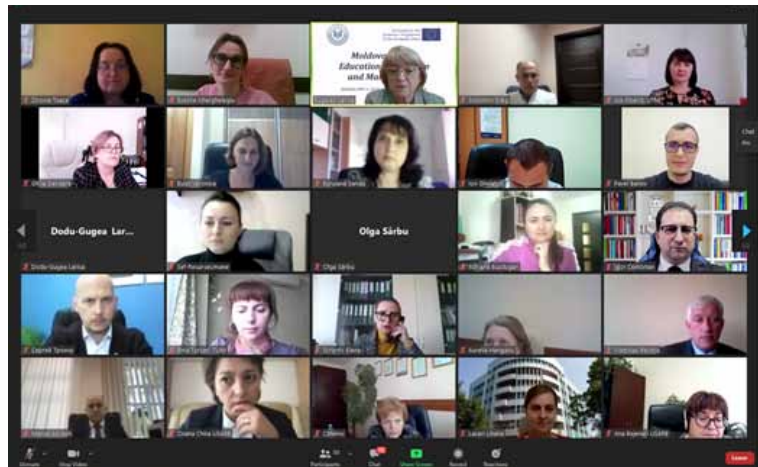
Obiectivul cursului constă în fortificarea guvernării, planificării strategice și a managementului în universitățile din Moldova, pentru a oferi suport la implementarea re-

formelor din sector prin sporirea leadershipului, competențelor și abilităților de management.

Programul de formare include patru module, la dezvoltarea cărora participă experți din toate universitățile partenere. Astfel, primul modul este dedicat aspectelor de leadership și management în instituțiile de învățământ superior. Al doilea modul prevede managementul profesional și cultura organizațională, al III-lea modul vizează managementul resurselor umane și al IV-lea ține de managementul schimbării și dezvoltarea instituțională.

După pilotarea realizată în cadrul universităților partenere, în perioada lunilor ianuarie-mai 2021, Programul „Leadership și management pentru conducători și manageri din instituții de învățământ superior din Republica Moldova” a fost acreditat de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, iar Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a emis ordinul de autorizare a Programului, în luna iulie curent.

Proiectul MHELM, finanțat de Programul european ERASMUS+ „Capacity building in Higher Education”, a fost lansat în noiembrie 2019 și se va derula timp de trei ani.

Webinare pentru dezvoltarea abilităților de cercetare în domeniul epidemiologiei ocupaționale

Un grup de studenți, medici-rezidenți și studenți-doctoranzi de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și-a îmbunătățit abilitățile de cercetare în domeniul metodologiei cercetării și epidemiologiei ocupaționale.

Acest fapt a fost posibil grație proiectului „Îmbunătățirea sistemului de securitate și sănătate în muncă în Republica Moldova”, implementat de Disciplina de igienă, Departamentul Medicină Preventivă al USMF „Nicolae Testemițanu”, care în perioada 1-22 septembrie curent a organizat o serie de webinare privind metodele de cercetare aplicate în sănătatea ocupațională.

La eveniment au participat 64 de persoane, iar cursurile au fost ținute de personalități notorii precum: Simona Villani, directorul Școlii de Specializare în Statistică și Biometrie a Sănătății, Ioana Popa, Ottavia E. Ferraro, Maria Cristina Monti de la Departamentul Sănătate Publică, Medicină Experimentală și Legală de la Universitatea din Pavia, Italia, Sara Felszeghi și Norbert Veréb de la

Universitatea din Miskolc, Ungaria. Subiectele abordate la aceste traininguri țin de domeniul statisticii descriptive, sistemul de sănătate a muncii din Ungaria și bunele practici de la Universitatea Miskolc, evaluarea riscurilor psihosociale la locul de muncă, instrumentele electronice utilizate pentru colectarea datelor în cadrul proiectelor GINO etc.

Seria de webinare s-a încheiat prin cursul prof. Stefano Candura de la Universitatea din Pavia, Italia, care a prezentat audienței un set de cazuri clinice privind evaluarea factorilor de risc și protecția în mediul ocupațional.

Dumitru Cheptea, reprezentantul Departamentului Medicină Internă, a apreciat înalt calitatea cursuri-

lor pentru amploarea cu care a fost analizat fiecare compartiment, dar și pentru faptul că a fost predat în limba română și astfel fiind pe înțelesul tuturor participanților.

Printre beneficiarii cursului au fost și medici specialiști în sănătatea ocupațională și medicina muncii, precum și specialiști în protecția sănătății publice și inspecția de stat în sănătatea publică din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică.

Proiectul internațional „Îmbunătățirea sistemului de securitate și sănătate în muncă în Republica Moldova” este implementat în perioada martie 2021-ianuarie 2023 și este finanțat în cadrul Programului de schimb de experiență al Inițiativei Central Europene (CEI) – un instrument de susținere a programelor axate pe transferul de know-how și al celor mai bune practici din UE către un membru CEI sau unor state din afara comunității europene. Partenerii proiectului sunt Universitatea din Pavia, Italia (coordonator), Universitatea din Miskolc, Ungaria (partener) și USMF „Nicolae Testemițanu” (beneficiar).

Organizarea procesului didactic în a.u. 2021-2022

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a început noul an de studii cu prezența studenților și a cadrelor didactice în auditorii. Decizia a fost luată în conformitate cu hotărârile Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică și ordinele Ministerului Educației și Cercetării cu privire la organizarea procesului educațional în instituțiile de învățământ.

Potrivit rectorului Emil Ceban, noul an universitar se desfășoară în condiții de maximă siguranță pentru studenți și profesori, fiind garantată respectarea Instrucțiunii CNESP pentru prevenirea îmbolnăvirilor cu virusul SARS-CoV-2. Procesul epidemic evoluează nefavorabil, având o tendință de agravare, iar acest fapt impune interzicerea festivităților sau a altor evenimente publice. În acest context, Ceremonia de bun venit a studenților în anul I la USMF „Nicolae Testemițanu”, stabilită inițial pentru 1 septembrie, a fost contramandată.

de manuale pe facultăți/specialități în baza unui grafic de livrare.

După o lună de studii în regim mixt, CNESP și Ministerul Educației au decis ca toate instituțiile de învățământ superior să desfășoare activitatea de la distanță, inclusiv USMF „Nicolae Testemițanu” care, la acel moment, avea un grad de imunizare împotriva COVID-19 de 92% la studenți și 96% la personalul universitar. După mai multe demersuri ale administrației Universității și ale Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină, autoritățile și-au revizuit decizia și au permis instituției noastre, după o săptămână de studii online, să revină la învățământul mixt. „La aprobarea hotărârii s-a ținut cont că USMF este o instituție ce contribuie esențial la acordarea suportului sistemului de sănătate în perioada pandemică atât prin implicarea cadrelor didactice, cât și a studenților din ultimii ani de studii, în acțiunile de prevenire, control și de tratament a pacienților COVID-19 și în vederea

În semestrul de toamnă procesul didactic este organizat conform orarului aprobat cu prezență fizică la seminar, lucrări practice și de laborator la disciplinele obligatorii. Totodată, prelegerile la toate disciplinele obligatorii, toate formele de instruire la disciplinele opționale și la libera alegere, recuperările și consultațiile, inclusiv cu privire la tezele de licență, toate activitățile didactice la disciplina Medicină calamităților se vor desfășura on-line. Aceste prevederi sunt valabile pentru toate programele și toți anii de studii.

În scopul asigurării beneficiarilor de studii cu manuale, Biblioteca Științifică Medicală a eliberat seturile

asigurării instruirii conform rigorilor de calitate în învățământul superior în domeniul sănătății”, a declarat secretara de stat a Ministerului Sănătății, Svetlana Nicolăescu, la o conferință de presă.

În prezent, la Universitate își fac studiile 5919 studenți, dintre care 4042 – autohtoni și 1877 – internaționali. În acest an, la USMF „Nicolae Testemițanu” au fost admisi la studii 915 tineri din țară (455 – la buget, 460 – în bază de contract) la specialitățile: Medicină – 595, Stomatologie – 116, Farmacie – 10, Sănătate publică – 28, Optometrie – 18, Asistență medicală generală – 38 și 19 la Tehnologie radiologică.

Instruiri în domeniul urgențelor de sănătate publică

O echipă de formatori de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” va ține cursuri de instruire pentru studenți, medici-rezidenți și medici din instituții medico-sanitare publice din țară, pentru a-i iniția în orice tip de epidemie. Cursurile se desfășoară în cadrul proiectului „Fortificarea capacităților resurselor umane în urgențe de sănătate publică în contextul pandemiei de COVID-19”, implementat în perioada 1 decembrie 2020 - 30 noiembrie 2021, cu susținerea Fundației Soros Moldova.

În data de 9 septembrie, a fost finalizat primul curs de instruire pentru medicii de la Spitalul Raional Briceni și Spitalul Clinic Municipal din Bălți. Potrivit conferențiarului Angela Paraschiv, șefa Disciplinei de epidemiologie, Departamentul Medicină Preventivă, USMF Nicolae Testemițanu, coordonator de proiect, activitățile de instruire se bazează pe elemente de simulare a situațiilor de urgență în sănătate publică, cu realizarea sarcinilor practice. De la începutul anului 2021, în cadrul proiectului au fost

instruiți 442 de studenți de la Facultatea de Medicină nr. 1, 368 de medici-rezidenți și 15 medici de familie de la Clinica Universitară de Asistență Medicală Primară. În total, se precon-

izează a instrui peste 500 de studenți, 1000 de medici-rezidenți și practicieni în cadrul cursurilor de educație medicală continuă.

„Prin elaborarea unui nou curri-

culum pentru instruirea profesioniștilor din medicină vom asigura ca sistemul nostru să fie mult mai pregătit pentru a face față pandemiilor”, a opinat Liliana Gherman, directorul Departamentului Sănătate Publică, Fundația Soros Moldova.

Programul cursului include subiecte privind: urgențele de sănătate publică; managementul internațional al urgențelor de sănătate publică și evaluarea riscului de declanșare a urgențelor de sănătate publică; măsurile de control în funcție de rezultatele de evaluare a riscului; infecții cu potențial de răspândire pandemică; precauțiile standard și suplimentare în protecția lucrătorului medical în funcție de riscul expunerii la infecția COVID-19; gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală; particularitățile clinice și de reabilitare a pacienților cu infecția COVID-19; strategii de comunicare în gestionarea situațiilor de urgențe de sănătate publică ș.a.

Astfel, pregătirea cadrelor medicale în acest domeniu va contribui la sporirea capacităților de răspuns

rapid și eficient la riscurile și urgențele de sănătate publică de importanță națională și internațională.

În rezultatul implementării proiectului, se contează pe reducerea riscului de răspândire a maladiilor cu potențial sporit de infectare pe termen lung prin aplicarea precoce și eficientă a măsurilor de prevenire și control. De menționat că în ultimii ani au fost descoperiți peste 1500 de agenți patogeni noi cu potențial înalt de răspândire de la om la om. 70% dintre aceștia sunt de proveniență animală, fapt ce determină infectarea în masă a populației, prezentând un indice sporit al mortalității.

Proiectul este implementat în parteneriat cu Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Societatea Științifică a Epidemiologilor și Microbiologilor, Societatea Igienistilor și Asociația de Biosiguranță și Biosecuritate din Republica Moldova. Proiectul are un buget total de 42,117 dolari americani și este finanțat de Fundația Soros Moldova.

Medicii neurologi sesizează un salt în domeniul neuroștiințelor

Diverse aspecte ale patologiilor neurologice au fost discutate pe larg la cel de-al VII-lea Congres al Neurologilor din Republica Moldova. Printre subiectele stringente abordate au fost patologia cerebrovasculară, patologia demielinizantă a sistemului nervos central, patologia neuromusculară și a sistemului nervos periferic, durerea și cefaleea, tulburările cognitive, epilepsia și actualități în neuropsihiatrie, care, potrivit participanților, s-au amplificat odată cu declanșarea pandemiei COVID-19.

Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, profesorul Emil Ceban, prezent la deschiderea evenimentului științific, a subliniat că în pofida progreselor înregistrate în domeniul științelor medicale, creierul uman și sistemul nervos rămân a fi insuficient studiate și descoperite, și continuă să constituie un obiect de studiu pentru savanții-medici, iar maladiile neurologice sunt o provocare pentru practicieni, mai ales în actualele condiții pandemice. Deja se știe cum acționează virusul SARS-CoV-2 asupra sistemului nervos și ce complicații poate provoca acesta după contaminare. Rectorul a subliniat că pentru a acorda ajutor medical calificat pacienților cu boli neurologice, sunt necesare investigații complexe pentru stabilirea unui diagnostic corect și a unui tratament eficient.

Prorectorul a evidențiat și partea bună a perioadei pandemice și anume: susținerea mai multor teze de doctor în științe medicale, inițierea mai multor colaborări internaționale în diferite domenii, lansarea de noi programe de studii, actualizarea curriculumului de predare a neuroștiințelor la nivel universitar și postuniversitar. De asemenea, mai mulți tineri absolvenți ai ciclului universitar, au optat pentru studii de rezidențiat în neurologie – tineri cu mari perspective și un înalt nivel intelectual, a precizat profesorul. Academicianul Groppa a exprimat speranța că prin acest congres se va face un pas înainte pentru ridicarea nivelului de cunoștințe și sporirea calității asistenței medicale care este oferită pacienților din Republica Moldova.

Profesorul Grigore Zapuhlii, șef al Catedrei de neurochirurgie, directorul Institutului de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”, a precizat că, în ultimii patru ani, în toate instituțiile medicale din țară a fost îmbunătățită structura diagnostică și științifică: „Disponem de diferite aparate care ne permit să oferim servicii de asistență medicală de înaltă performanță pacienților cu patologii vasculare. În instituțiile strategice de profil neurologic din țară sunt deja aparate de radiografie, fapt ce permite efectuarea celor mai sofisticate intervenții, gen tromboliza, tromb

„La fel ca și în cazul altor specialități medicale, medicul neurolog contemporan trebuie să fie informat despre progresele din domeniul de activitate, fie că este vorba de noi metode de diagnostic, fie terapeutice – sarcină deloc ușoară în contextul ritmului accelerat de dezvoltare a umanității. De aceea, desfășurarea congreselor naționale de specialitate este o oportunitate de sintetizare și asimilare a informațiilor de ultimă oră”, a concluzionat rectorul Ceban.

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, director al Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate al USMF „Nicolae Testemițanu”, a menționat că de la ultima ediție a Congresului Neurologilor, de acum 4 ani, în domeniul neuroștiințelor, neurologiei și neurochirurgiei s-au produs schimbări esențiale: implementarea unor metode de o înaltă eficacitate în tratamentul bolilor cerebrovasculare, inițierea unei direcții de tratament al maladiilor degenerative Parkinson, desfășurarea celui mai mare eveniment în neurologie – Summitul proiectului european COST, la care au participat reprezentanți din 25 de țări din întreaga lume ș.a. „Între timp a intervenit pandemia COVID-19 și a dat peste cap majoritatea planurilor, iar acum suntem nevoiți să desfășurăm o activitate dublă pentru că incidența patologiilor vasculare, neurologice, neurochirurgicale nu s-a diminuat, ci dimpotrivă a crescut și a apărut necesitatea de a rezolva o problemă asociată COVID-19”, a accentuat academicianul.

extracția, dar și în domeniul neurochirurgiei, și orice cetățean al țării noastre poate beneficia de un tratament adecvat, costul fiind acoperit de programele naționale. În 39 de ani de activitate, observăm un mare salt în domeniul neuroștiințelor, poate chiar o micro revoluție, iar acest fapt va face să corespundem cerințelor timpului”.

Profesorul Vitalie Lisnic, președintele Societății Neurologilor din Republica Moldova și al Congresului, a opinat că evenimentul științific oferă oportunități de extindere a orizontului de dezvoltare personală, de menținere a relațiilor de prietenie și colegialitate și reprezintă o trambulină pentru tinerii specialiști.

În prima zi, participanții au marcat Ziua Academiei Europene de Neurologie, iar somitășii din domeniul neurologiei europene au ținut prelegeri și ateliere tematice precum accidentul vascular cerebral, scleroza multiplă, tulburările vestibulare.

Cel de-al VII-lea Congres al Neurologilor a fost organizat de Societatea Neurologilor din Republica Moldova în parteneriat cu catedrele de Neurologie nr. 1 și nr. 2 ale USMF „Nicolae Testemițanu”. Forumul s-a desfășurat în format on-line și a întrunit peste 300 de medici din Republica Moldova, România, Ucraina și Federația Rusă. O mare parte dintre lucrări au fost prezentate sub formă de postere, iar, în final, câștigătorul va fi premiat cu o bursă, care îi va asigura participarea la următoarea ediție a Congresului European de profil 2022.

Primul forum științific în domeniul geriatriei și gerontologiei

Către anul 2050 țara noastră va avea cea mai vârstnică populație din regiunea europeană, arată prognozele demografice pentru Republica Moldova. Din cauza acestor pronosticuri, specialiștii în geriatrie și gerontologie s-au întrunit la primul congres de profil, la care au participat somitășii din domeniu din mai multe țări europene, dar și din Canada și Federația Rusă, pentru a discuta problemele actuale cu care se confruntă persoanele în etate.

Moderatorul evenimentului, profesorul Nicolae Bodrug, șeful Disciplinei de geriatrie și medicină a muncii, Departamentul Medicină Internă al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a accentuat că această manifestare științifică a fost organizată pentru a atrage atenția asupra problemelor populației vârstnice și pentru a crea o platformă de dezbateri a temelor actuale în geriatrie ce țin de abordarea multidimensională, pluridisciplinară și aspectul etic și medico-psihihosocial al pacientului vârstnic.

Zinaida Bezverhni, secretar de stat al Ministerului Sănătății, invitată la inaugurarea forumului, a subliniat că autoritatea susține eforturile Universității ce țin de soluționarea problemelor cu care se confruntă oamenii în etate și, în acest sens, a creat un serviciu de suport care se va ocupa de aspectele de geriatrie și tratamentul de lungă durată al persoanelor vârstnice. „Sperăm ca în timpul apropiat să elaborăm o politică orientată spre susținerea persoanelor vârstnice, rezolvarea problemelor de sănătate și îmbunătățirea calității vieții lor”, a afirmat oficialul.

Potrivit rectorului Emil Ceban, îmbătrânirea populației constituie o problemă importantă a umanității: „Oamenii de știință au fost întotdeauna preocupați de înțelegerea procesului de îmbătrânire și de formularea unor strategii de tergiversare a acestui proces. În acest context, este necesară o abordare multidisciplinară a fenomenului de îmbătrânire a oamenilor și cercetarea fundamentală a fiecărui aspect al procesului”.

se formează un serviciu geriatric, care, pe parcurs, va acoperi tot teritoriul republicii. Instruirea specialiștilor în geriatrie a început, în baza unui curs, reorganizat în anul 2018 în Disciplina de geriatrie și medicină a muncii, care pregătește și perfecționează cadre competente pentru serviciul geriatric național la nivel universitar, postuniversitar prin rezidențiat și educație medicală continuă.

Primul Congres Național de Ge-

În Republica Moldova serviciul geriatric, ca serviciu medical specializat, este relativ tânăr. În 2008 au fost create Laboratorul științific de gerontologie și Centrul Național de Geriatrie și Gerontologie, ulterior au fost aprobate standardele geriatrie și principiile de abordare a pacientului geriatric. Astăzi putem afirma, cu certitudine, că suntem unica țară din spațiul CSI, unde

riatrie și Gerontologie cu participare internațională a fost organizat de Departamentul Medicină Internă, Disciplina de geriatrie și medicină a muncii, Laboratorul științific de gerontologie ale USMF „Nicolae Testemițanu”, Centrul Național de Geriatrie și Gerontologie, Asociația Medicilor Geriatri din Moldova și Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății.

Platforma DiaMed.MD – la Congresul Diasporei

Platforma pentru diaspora medicală a Republicii Moldova – DiaMed.MD, inițiativă lansată recent de USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost prezentată la cea de-a IX-a ediție a Congresului Diasporei, care s-a desfășurat în perioada 20-22 august curent, în cadrul Zilelor Diasporei.

Reprezentantul USMF „Nicolae Testemițanu” la acest eveniment a fost conferențiarul universitar Corina Iliadi-Tulbure, metodist principal, Departamentul Cercetare, care a vorbit despre platforma DiaMed.MD, scopul formării spațiului virtual de dialog și colaborare pentru cercetătorii din domeniul științelor medicale, foști discipoli ai Universității. „Rețeaua DiaMed.MD va servi ca un mecanism permanent de comunicare între comunitatea științifică medicală din Republica Moldova și conaționali noștri care activează peste hotarele țării și de implementare a inovațiilor în știința medicală autohtonă”, a accentuat reprezentantul Universității.

La deschiderea evenimentului au participat și oficiali de stat: Președintele Republicii Moldova

Maia Sandu, Prim-ministrul Natalia Gavrilă și alți reprezentanți ai guvernului, precum și responsabili de cooperarea cu diaspora din cadrul instituțiilor naționale și internaționale.

Conaționali antrenati în activitățile de cercetare în domeniul medicinei urmează să se înregistreze în rețeaua DiaMed.MD.

Inițiativa DiaMed.MD este parte a Strategiei de fortificare a domeniului cercetării și inovării la USMF „Nicolae Testemițanu” pentru perioada 2020-2030. Rețeaua DiaMed.MD urmează a fi dezvoltată și instituționalizată cu suportul Biroului Relații cu Diaspora din cadrul Cancelariei de Stat.

Studiu internațional de sănătate sexuală și reproductivă în perioada COVID-19

Populația Republicii Moldova, indiferent de cetățenie, este invitată să participe la Studiul I-SHARE II (International Sexual Health and Reproductive Health Survey during COVID-19/Studiu Internațional de Sănătate Sexuală și Reproductivă în perioada COVID-19). Participarea la studiu este anonimă și voluntară. Cercetarea este desfășurată de Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în colaborare cu instituții academice din alte țări și evaluează modul în care distanțarea socială afectează sănătatea sexuală și reproductivă în perioada pandemiei COVID-19.

Specialiștii atenționează că COVID-19 poate avea un impact considerabil asupra comportamentului sexual, a sănătății reproductive și a vieții sociale la nivel global. Reglementările din perioada izolării/carantinei, extinse la nivel global, pot influența activitatea sexuală, pot conduce la accentuarea fenomenului de violență sexuală din partea partenerului și la reducerea accesului la serviciile esențiale de sănătate reproductivă. Cercetarea repre-

zentativă a populației este dificilă în timpul izolării/carantinei, lăsând lacune în capacitatea noastră de a înțelege sănătatea sexuală și reproductivă în timpul pandemiei COVID-19, iar Studiul I-SHARE își propune să efectueze o analiză complexă on-line la nivel național și una de comparație la nivel global. Astfel, vor fi evaluate aspecte precum: situația socio-demografică, complianța cu măsurile de distanțare socială impuse în condiții de pandemie, relațiile în familie, comportamentul sexual, accesul la contraceptive, accesul la serviciile de sănătate reproductivă, asistența antenatală și sănătatea mamei și copilului, avortul, violența sexuală, mutilarea/rezecția genitală feminină și căsătoria precoce/forțată, infecțiile sexual-transmisibile, sănătatea mintală și nutriția (domenii opționale). Studiul prevede compararea situației înainte și în timpul pandemiei.

USMF „Nicolae Testemițanu” este parte a Consorțiului I-SHARE, împreună cu alte 30 de țări dezvoltate și în curs de dezvoltare, și a participat în anul 2021 (în perioada ianuarie-februarie) la realizarea

Studiului I-SHARE (destinat persoanelor cu vârsta de minim 18 ani din țară). I-SHARE II a fost lansat în iulie 2021, scopul și instrumentul de evaluare (chestionarul on-line) fiind similare cu cele de la I-SHARE, cu unele aspecte noi.

Sondajul este realizat de Rețeaua academică pentru politica privind drepturile și sănătatea sexuală și reproductivă și instituțiile partenere, sub conducerea Universității din Ghent, Belgia, London School of Hygiene and Tropical Medicine, în parteneriat cu Programul de Reproducție Umană, și se va desfășura într-un șir de țări ale căror instituții academice sunt membre ale rețelei ANSER.

Studiul este realizat în Republica Moldova sub conducerea profesorului universitar Olga Cernețchi, șefa Departamentului Obstetrică și Ginecologie, dr. hab. șt. med., expert în sănătatea sexuală și reproductivă, împreună cu echipa proiectului constituită din: conferențiară universitară Corina Iliadi-Tulbure și Irina Sagaidac, Maria Cemortan, studentă-doc-torand, și Cristina Bulbucă, medic-rezident.

Managementul sănătății publice: realizări, provocări și perspective

In Memoriam prof. Eugen Popușoi

Masteranzii Școlii de Management în Sănătate Publică (SMSP) a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și-au prezentat rezultatele cercetărilor, realizate pe parcursul a doi ani, în cadrul conferinței științifice „Managementul sănătății publice: realizări, provocări și perspective. In Memoriam prof. Eugen Popușoi”, ediția a XVI-a.

Evenimentul științific a fost inaugurat de directorul Școlii, profesorul Oleg Lozan, care a adus un omagiu profesorului Eugen Popușoi – doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, ilustru medic, manager, *Savant Emerit al Republicii Moldova*, cavaler al Ordinului „Gloria Muncii” și al „Ordinului Republicii”, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, deputat în Primul Parlament, semnat al Declarației de Independență a Republicii Moldova, care în acest an ar fi împlinit 85 de ani. A fost o personalitate integră, pedagog dedicat, un orator deosebit și savant renumit – o figură emblematică a sistemului național de sănătate și a Almei Mater. A predat cele mai captivante lecții în domeniul managementului serviciului sanitar, sănătății publice și istoriei medicinei, iar istoria l-a răsplătit: *el însuși a devenit o pagină strălucită a acestei istorii.*

În alt context, profesorul Lozan a

menționat că „pandemia ne-a marcat profund și ne-a transformat, a generat consecințe tragice, dar a vărsat și foarte multă lumină asupra societății și a sistemului de sănătate. Avem segmente cu care ne mândrim, dar avem și eșecuri, însă lecțiile pandemice trebuie învățate pentru a preveni noi tragedii. Sistemul de sănătate publică din Republica Moldova trebuie redimensionat și resetat radical sub alte

aspecte strategice, inclusiv spectrul de servicii la nivel de instituții și de interacțiuni între aceste instituții și alte sectoare ale societății.

Directorul ȘMSP consideră drept un deficit pandemic capacitatea de a vedea lucruri frumoase și pozitive, și anume dedicația lucrătorilor medicali, speranța și dorința lor de schimbare. Unele dintre lucrurile frumoase sunt voința și curajul celor 21 de masteranzi care au realizat în plină pandemie cercetări științifice valoroase, multe dintre ele abordând subiecte privind gestionarea pandemiei sub diferite aspecte.

Rectorul Emil Ceban, invitat la inaugurarea conferinței, a accentuat că acum, mai mult ca oricând, țara noastră are nevoie de manageri profesioniști, competitivi, responsabili și integri, în diferite domenii de activitate. „Este salutar să tot mai mulți reprezentanți ai instituțiilor medicale conștientizează importanța

unei pregătiri temeinice în domeniul managementului sănătății publice, iar rezultatele cercetărilor științifice, prezentate în cadrul conferinței, vor deveni puncte de reper pentru factorii de decizie în acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru îmbunătățirea politicilor și serviciilor de sănătate din țară”, a subliniat rectorul.

Zinaida Bezverhni, secretar de stat al Ministerului Sănătății, prezentă la conferință, a menționat că masteranzii au realizat cercetările științifice într-o plină criză pandemică și politică. Lucrările au impact practic și Ministerul Sănătății le așteaptă, pentru a oferi societății răspunsuri bazate pe dovezi, cercetări și date consistente. Sperăm cât mai curând să reformăm sistemul, iar pentru aceasta avem nevoie de idei curajoase. Or, arta managementului este de a realiza lucrurile corect, iar cea a liderismului este de a face lucruri corecte la timpul potrivit”, a afirmat oficialul.

Olga Tagadiuc, directorul general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, președintele Comisiei de evaluare a tezelor de masterat în anul curent, a subliniat că dacă nu dispui de cunoștințe în domeniul managementului sănătății publice nu poți face față provocărilor. Sub acest aspect ȘMSP ajută medicii nu doar să înțeleagă cum funcționează acest sistem, ci și cum ar fi bine să se dezvolte”, a remarcat Olga Tagadiuc.

Șirul discursurilor a fost continuat de profesorul Mihai Ciocanu, directorul Institutului de Medicină Urgentă, și de scriitorul Ion Cuzuioc, care au relatat audienței fapte din viața și activitatea eminentului profesor Eugen Popușoi.

Susținerea publică a tezelor de master s-a desfășurat în perioada 20-22 septembrie și a inclus 21 de cercetări științifice, cea mai mare parte a lucrărilor abordând managementul crizei pandemice COVID-19. Printre alte subiecte investigate au fost: resursele umane a serviciului medical în instituțiile penitenciare, fenomenul de ezitare la vaccinare, telemedicina, screeningul de cancer de col uterin, servicii stomatologice pentru copii cu dizabilități neuropsihice.

Proiect transfrontalier în domeniul nutriției și obezității

Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași, România, în parteneriat cu Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au lansat în regim mixt proiectul „Rețea transfrontalieră integrată pentru servicii avansate de sănătate în domeniul obezității, diabetului și a altor tulburări metabolice – OBDIA-NET”, în data de 24 iunie 2021.

„Acesta este un proiect îndrăzneț de o valoare considerabilă și sper ca obiectivele propuse, în special dezvoltarea unei rețele în furnizarea de servicii de sănătate în domeniul patologiilor obezității, diabetului și nutriției să se îndeplinească”, a declarat profesorul universitar Viorel Scripcariu, rectorul UMF Iași.

Reprezentantul USMF „Nicolae Testemițanu”, acad. Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, a accentuat că impactul proiectului transfrontalier constă în formarea unor echipe comune de cercetare-inovare cu competențe complementare în rezolvarea problemelor comune. „Proiectul OBDIA-NET reprezintă o direcție strategică științifică pentru universitatea noastră și este încă o treaptă importantă în dezvoltarea relațiilor bilaterale în cercetare”, a accentuat academicianul.

OBDIA-NET urmează să devină o rețea internațională, care să promoveze asistența clinică integrată, cercetarea, educația și prevenirea și

să dezvolte o infrastructură capabilă să ofere terapii de ultimă generație persoanelor cu patologii obezității, diabetului și nutriției care trăiesc în aceste regiuni. Obiectivul general al proiectului vizează crearea unei rețele de excelență în furnizarea de servicii de sănătate, cercetare medicală (fundamentală, preclinică și clinică) și educație medicală între entități cu expertiză în domeniul patologiilor obezității, diabetului și

nutriției. Proiectul are drept scop crearea și dezvoltarea unei rețele transnaționale și multidisciplinare (cercetare/servicii/educație) constând în centre tematice interconectate care deservesc populația regională în zona de frontieră, furnizarea de servicii medicale directe pentru populația din regiune și servicii de cercetare în beneficiul universităților partenere și al unităților medicale, dezvoltarea sistemului educațional în regiune și a instituțiilor partenere prin achiziționarea de facilități, înființarea de laboratoare de cercetare și predare în cele două universități.

Proiectul este finanțat prin Programul Transfrontalier România-Republica Moldova 2014-2020, Prioritatea 4.1 *Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și acces la sănătate*, implementat pe o perioadă de 24 de luni (27 aprilie 2021-26 aprilie 2023), cu un buget alocat de 1.439.631 de euro. Bugetul USMF „Nicolae Testemițanu” constituie 326 400 de euro.

ICGEB oferă transfer de know-how și expertize pentru Republica Moldova

Experți de talie mondială și-au împărtășit experiența și cunoștințele în domeniul virologiei moleculare la un workshop cu genericul „Consolidarea capacității de supraveghere epidemiologică în abordarea pandemiei COVID-19 și a altor epidemii”, organizat de Departamentul Cercetare al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în colaborare cu Centrul Internațional de Inginerie Genetică și Biotehnologie (ICGEB) din orașul Trieste, Italia.

Pe parcursul atelierului de lucru, care s-a desfășurat în regim on-line și off-line în perioada 21-23 septembrie 2021, participanții și-au propus să-și îmbunătățească capacitățile de cercetare în domeniul bolilor infecțioase și al sistemelor de supraveghere a sănătății și să creeze fundamentul pentru decizii bazate pe dovezi ale autorităților moldovenești și factorilor de decizie din acest domeniu.

Moderatorul atelierului, academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitate de cercetare, a menționat că datorită comunicării internaționale deschise a devenit posibil schimbul de cunoștințe și experiență în gestionarea epidemiei COVID-19, implementarea diferitor metode de control epidemiologic, de diagnostic, tratament și management al pacienților. Cu toate acestea, comunitatea științifică din întreaga lume are încă mult de lucru pentru a înțelege și a dezvolta strategii mai bune pentru sistemul de sănătate pu-

blică, în scopul de a preveni și controla extinderea pandemiei. Academicianul a evidențiat că atelierul a reunit oficiali și cercetători din domeniul sănătății publice pentru a împărtăși lecțiile învățate despre virusul SARS-CoV-2.

Rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, profesorul Emil Ceban, a accentuat că situația epidemiologică actuală este extrem de complicată și necesită o monitorizare permanentă în vederea detectării și abordării timpurii a problemelor, declanșate de pandemia COVID-19. Gestionarea reușită a pandemiei poate avea loc doar cu eforturi comune, în temeiul deciziilor bazate pe dovezi științifice. Acest fapt, odată în plus, denotă importanța atelierelor de lucru și altor forme de comunicare și informare internaționale. În concluzie, rectorul a menționat că în prezent pentru țara noastră se deschid noi perspective de cercetare în domeniul virologiei și biotehnologiilor. Astfel, a fost posibilă implementarea unor proiecte internaționale de cercetare, au apărut oportunități de efectuare a stagiilor pentru tinerii cercetători în centre performante de peste hotare și, în final, a avut loc deschiderea Laboratorului de virologie în cadrul Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate al USMF „Nicolae Testemițanu”.

„Avem aceleași valori și scopuri comune în avansarea cercetărilor științifice în domeniul biologiei

moleculare, identificării unor soluții sustenabile și dezvoltării capacităților în aria medicinei”, a afirmat Marianna Maculan, șef al Departamentului Relații Externe la Centrul Internațional de Inginerie Genetică și Biotehnologie, Italia.

În opinia Francescăi Spirito, ofițer administrativ pentru Relații Internaționale și Programe UE, regiunea Friuli Venezia Giulia, Italia, provocările globale trebuie soluționate în comun, la nivel de colaborare internațională, în care se încadrează și proiectul dat. „Sper că această colaborare să continue și după implementarea proiectului menționat, fapt ce va contribui la consolidarea relațiilor de cooperare moldo-italiene”, a declarat oficialul european.

Stela Gheorghită, coordonator Programe în domeniul managementului urgențelor de sănătate publică, Biroul Organizației Mondiale a Sănătății în Republica Moldova, a accentuat necesitatea consolidării resurselor umane și a capacităților de supraveghere a epidemiei, precum și importanța colaborării USMF „Nicolae Testemițanu” cu partenerii internaționali.

„Secvențierea genetică a virusului ne permite să determinăm modificările sale morfologice și impactul acestor modificări asupra eficacității vaccinurilor existente. Astfel, trebuie abordate strategiile de vaccinare anti-COVID realizate până la etapa actuală, dar și provocările și perspectivele pentru următoarea perioadă

în contextul pandemiei COVID-19”, a specificat conferențiarul universitar Angela Paraschiv, șefa Disciplinei de epidemiologie, Departamentul Medicină Preventivă (DMP) al Universității.

Potrivit Marianeii Ulinici, asistent universitar la Disciplina de microbiologie și imunologie, DMP, proiectul își propune să contribuie la îmbunătățirea detectării și supravegherii SARS-CoV-2 în Republica Moldova prin transferul de know-how și expertize disponibile la ICGEB din Friuli Venezia Giulia: „Cunoștințele dobândite în cadrul acestui workshop vor contribui la creșterea expertizei generale și a instrumentelor disponibile în țară pentru supravegherea diferitor infecții virale”.

Pe parcursul a trei zile, în cadrul atelierului au fost abordate subiecte de actualitate în sănătate publică: *epidemiologia clinică a COVID-19, managementul sănătății publice pentru COVID-19, dezvoltarea medicamentelor pentru terapia antivirală SARS-CoV-2, strategii de prevenire, control și vaccinare în Republica Moldova* ș.a.

Grație sprijinului regiunii autonome Friuli-Veneția Giulia, Italia, Grupul de virologie moleculară ICGEB din Trieste și USMF „Nicolae Testemițanu” colaborează pentru a spori capacitățile de cercetare din Republica Moldova în lupta împotriva COVID-19 și pentru a contribui la crearea unei infrastructuri permanente pentru supravegherea coronavirusurilor și altor virusuri umane.

Pune umărul, vaccinează-te!

Studentii de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, membri ai Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova (ASRM), se deplasează la universități și cămine pentru a informa tinerii despre importanța imunizării împotriva coronavirusului de tip nou. Totodată, medicii participă nemijlocit la procesul de vaccinare a studenților, în colaborare cu asociațiile medicale teritoriale din municipiul Chișinău. Potrivit datelor oficiale, în prezent, rata de vaccinare a persoanelor cu vârste între 18-24 ani este de 18,1%.

Activitățile sunt organizate în perioada 28 septembrie-28 noiembrie 2021 și fac parte din Campania de informare și mobilizare a studenților și a tinerilor din Republica Moldova privind vaccinarea împotriva COVID-19 cu genericul „Pune umărul, vaccinează-te!” Acțiunea a fost lansată în data de 28 septembrie de către Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu ASRM și Consiliul Rectorilor din Republica Moldova, cu suportul Uniunii Europene și a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS).

Rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Emil Ceban, prezent la eveniment, a menționat că pentru medici este foarte important ca oamenii să se vaccineze, deoarece acest fapt va diminua presiunea asupra întregului sistem medical. „Doar prin imunizare avem șansa de a ieși din pandemie și de a reveni la procesul de învățământ calitativ și eficient, cu prezența fizică în aule. Trebuie să punem cu toții umărul – de la rector până la student, de la ministru – la angajat – să vaccinăm tinerii, angajații și toți oamenii. Circa 96% dintre cadrele științifico-didactice ale Universității și 92% dintre studenții

de la Medicină sunt vaccinați”, a accentuat rectorul.

„Voi, tinerii, aveți o șansă, nu doar prin faptul că puteți pune umărul în mod direct, dar și prin faptul că vă puteți vaccina și continua studiile în băncile universitare. Vă rugăm să puneți umărul direct și indirect, să transmiteți informația corectă celor de acasă, să ne ajutați să le protejăm sănătatea. Apelul nostru este nu doar să conștientizați gravitatea problemei, dar și să ne ajutați să revenim la normalitate pentru a scădea presiunea acestui val”, a declarat Ala Nemerenco, ministrul sănătății.

„Implicarea tinerilor este una crucială și credem în potențialul studenților și în puterea lor de solidarizare și de suport pentru autorități. Implicați-vă cât mai activ”, a afirmat Anatolie Topală, ministrul educației și cercetării.

Și președintele ASRM, Gheorghe Buruiană, a reiterat necesitatea de consolidare a tuturor eforturilor în depășirea pandemiei: „Faptul că noi, studenții de la USMF „Nicolae Testemițanu”, venim cu un mesaj și cu exemplul propriu că suntem vaccinați, încurajăm toți studenții să ne urmeze pentru a reveni în siguranță pe băncile universităților și a deveni specialiști calificați în domeniul ales”.

Potrivit Stelei Gheorghită, coordonator programe, Biroul OMS în Republica Moldova, cu toții suntem vulnerabili în fața virusului, indiferent de vârstă și statut social. Această campanie vine să ne ajute să comunicăm, să avem acces și să furnizăm date și informații bazate pe dovezi științifice privind necesitatea vaccinării anti-COVID-19.

În final, rectorii instituțiilor de învățământ superior din țară au semnat un Apel prin care și-au asumat implicarea și responsabilitatea pentru buna desfășurare a campaniei.

Mediciștii monitorizează de la distanță pacienții COVID+

Un grup de studenți din anul VI de la specialitatea Medicină preventivă, Facultatea de Medicină nr. 1 a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, vor apela telefonic persoanele infectate cu noul tip de coronavirus, la un anumit interval de ore, pentru a verifica starea lor de sănătate. Mediciștii vor activa în calitate de monitori COVID la Serviciul Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112 și vor monitoriza de la distanță persoanele care primesc tratament la domiciliu, cele care au intrat în contact cu un pacient testat pozitiv, precum și persoanele care au fost supuse regimului de autoizolare în urma traversării frontierei de stat pe sensul de intrare în Republica Moldova.

Acțiunile fac parte din proiectul Mecanismul de Monitorizare la Distanță a Pacientului COVID+, lansat de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, în data de 13 octombrie curent, în cadrul unei conferințe de presă.

Rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, profesorul Emil Ceban, prezent la eveniment, a menționat că mediciștii au fost printre primii care s-au implicat, chiar de la începutul pandemiei, în susținerea colegilor din sistemul medical din țară. Studenții sunt cei care activează în instituțiile medico-sanitare publice, în asistența medicală urgentă prespitalicească, la Centrul COVID-19 etc. Studenții de la Universitatea de Medicină sunt cei care promovează vaccinarea și au o contribuție deosebită în depășirea acestui flagel.

Ministrul Sănătății al RM, Ala Nemerenco, a declarat că monitorul COVID reprezintă o verigă de legătură dintre persoana infectată, lucrătorii

medicali și administrația publică locală. „Gratie acestui proiect, va fi redusă povara imensă ce revine sistemului medical, care activează la capacitate maximă în condiții de pandemie și utilizarea rațională a resurselor medicale. Totodată, implicarea monitorilor va contribui la intensificarea informării corecte a populației generale și la promovarea vaccinării împotriva COVID-19 în rândul cetățenilor”, a accentuat oficialul.

Potrivit lui Liviu Oboroc, directorul Serviciului 112, zilnic, prin intermediul mecanismului de monitorizare sunt efectuate cca 10 mii de apeluri. Pacienții confirmați pozitiv sunt monitorizați conform unui al-

baza comună de date sunt telefonate și întrebat cum se simt, dacă au ceva complicații și sunt îndrumate ce acțiuni trebuie să întreprindă.

Andreea Burunciuc, studentă în anul VI la aceeași specialitate, consideră că mediciștii, având studii medicale, sunt utili pentru că pot diferenția după voce o persoană care respiră mai greu, cu un nivel scăzut al saturației de oxigen, pentru a nu pierde momentul oportun pentru spitalizare.

Proiectul prevede antrenarea a 36 de monitori COVID, iar numărul lor ar putea fi suplimentat în funcție de situația epidemiologică din țară. Ei vor activa zilnic, în două ture, în inter-

goritm prestabilit la diferite intervale de timp, precum 48 de ore, 72 de ore și 10 zile, starea lor de sănătate fiind verificată în regim permanent.

Sofia Procopi, studentă în anul VI, specialitatea Medicină preventivă, a spus că persoanele incluse în

valul orelor 9:00-21:00. Proiectul Mecanismul de Monitorizare la Distanță a Pacientului COVID+ este prevăzut să activeze până la sfârșitul lunii mai 2022, cu posibilitatea de a fi prelungit în caz de necesitate.

Malformațiile congenitale la copii – pronosticul impactului evolutiv al COVID-19

În prezent ne confruntăm cu cel de-al 4-lea val al pandemiei COVID-19, lucrătorii medicali se află în prima linie și fac tot posibilul pentru a salva viețile omenești. La nivel de țară, doar 23% din populație este vaccinată cu ambele doze și din acest considerent eforturile sistemului de sănătate pentru tratarea pacienților trebuie combinate cu eforturile comunității academice pentru realizarea imunoprofilaxiei populației, primordială a copiilor și a femeilor gravide.

stării lor de sănătate”, a menționat prof. Ceban, remarcând că doar cu eforturi comune vom putea diminua efectele pandemiei.

Academiciana Eva Gudumac, profesor universitar la Catedra de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu”, a prezentat informații despre virusul SARS-CoV-2, factorii de risc și efectele patologice multisistemice ale infecției asupra organismului copilului. Profesorul a remarcat cauzele și

malformațiile congenitale constituie o problemă importantă sub aspect medical, socio-economic ș.a. Monitorizarea sistematică a malformațiilor congenitale în țara noastră se efectuează din 1991, între anii 2014-2017 fiind implementat Programul național de prevenire și reducere a mortalității și morbidității copiilor prin malformații congenitale și patologii ereditare și EUROCAT.

În prezentarea sa, conferențiarul universitar Ala Bajurea a menționat că malformațiile sistemului nervos central au o frecvență crescută și ocupă un loc important în mortalitatea și morbiditatea neonatală sau cea infantilă, estimată la 10-25% din totalul malformațiilor și care constituie 40% de cazuri dintre decesele înregistrate în primul an de viață. „Din punct de vedere epidemiologic, putem lua în calcul mai mulți factori: defectele genetice determină 20% dintre anomalii structurale, factorii exogeni teratogeni determină 5-10% dintre anomalii ereditare, 25% sunt induse multifactorial – defecte genetice și factori exogeni, 50% dintre anomalii congenitale au cauze care nu pot fi identificate. Diagnosticul antenatal al malformațiilor congenitale, colaborarea interdisciplinară (ecografist, obstetrician, neonatolog, neurochirurg, chirurg pediatru), conduita corectă a sarcinii și nașterii cu acordarea asistenței chirurgicale specializate în termeni optimi sunt direct proporționale cu rezultatul satisfăcător al tratamentului”, a punctat conferențiarul.

Anual în țara noastră se nasc, în medie, peste 700 de copii cu diverse malformații congenitale. Statisticile medicale constată că 1-2% dintre nou-născuți pot avea o malformație severă. În fiecare an, malformațiile congenitale se situează constant pe locul II din cauza mortalității infantile și constituie 27,8%.

Lucrările conferinței s-au desfășurat în cadrul a trei sesiuni, fiind prezentate peste 20 de rapoarte ale specialiștilor din Republica Moldova și România.

Afirmația aparține rectorului USMF „Nicolae Testemițanu”, profesorului Emil Ceban, și a fost făcută în data de 30 septembrie curent la inaugurarea Conferinței științifico-practice cu participare internațională „Malformațiile congenitale la copii – pronosticul impactului evolutiv al infecției COVID-19, efectele și siguranța imunoprofilaxiei”, organizată de Academia de Științe a Moldovei (AȘM) în parteneriat cu universitatea noastră.

Rectorul a apreciat tema conferinței ca una stringentă în condițiile în care copiii sunt tot mai afectați de virusul SARS-CoV-2, fiind înregistrate numeroase cazuri de spitalizare și în rândul acestora. „Este important să elucidăm aspecte ce țin de imunoprofilaxie, dar și cele legate de vaccinarea copiilor și efectele posibile asupra

tipurile de malformații congenitale, cauzate de patologii ereditare genetice, precum și de factori nocivi externi, consumul de alcool de către mamă, utilizarea unor medicamente în primul trimestru de viață al copilului, activitatea mamei în condiții nocive și vârsta maternă avansată.

În opinia profesorului universitar Jana Bernic, șefa Catedrei de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu”, malformațiile congenitale renouirare prezintă interes prin frecvența lor mare, circa 28 la sută dintre aceste cazuri înregistrate la copii fiind determinate la ecografia uterului. Patologia renală deseori este asimptomatică, susțin specialiștii.

Potrivit raportului prezentat de profesorul universitar Ina Palii, Departamentul Pediatrie, „în prezent,

10 septembrie-30 octombrie 2021 – stare de urgență în sănătate publică

Comisia națională extraordinară de sănătate publică a declarat stare de urgență în sănătate publică pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în perioada 10 septembrie-30 octombrie 2021. Decizia respectivă a fost luată la ședința Comisiei din 9 septembrie curent și impune noi măsuri restrictive, ca urmare a sporirii numărului de cazuri grave de COVID-19.

Astfel, pentru această perioadă rămân în vigoare regulile generale de prevenire și control a infecției COVID-19, precum purtarea obligatorie a măștilor de protecție, respectarea distanței sociale, igiena respiratorie și a mâinilor. Instituțiile abilitate sunt încurajate să promoveze în continuare imunizarea populației. Administratorii locurilor publice, ai centrelor comerciale și sportive trebuie să monitorizeze fluxul de vizitatori și să admită un număr limitat de persoane. Evenimentele private pot fi organizate cu participarea a cel mult 100 de persoane în spații interioare, cele sportive – fără spectatori în interior. Întrunirile științifice, conferințele, seminarele sau alte evenimente similare cu prezență fizică se organizează în regim on-line. La capacitate de 50% din numărul de

locuri existente în interior pot activa și teatrele, cinematografele sau sălile de concert. Este sistată activitatea zonelor de agrement, parcurilor de distracție, cluburilor de noapte și a ringurilor de dans, dar și organizarea evenimentelor în aer liber, precum spectacole, concerte, festivaluri. Accesul în spații sau la evenimente este permis la prezentarea unui certificat COVID-19.

Hotărârea mai prevede că Agenția Națională de Transport Auto, împreună cu Ministerul Afacerilor Interne, va intensifica controlul respectării măsurilor de prevenire și control al infecției COVID-19 în transportul rutier de persoane. În termen de 5 zile, Ministerul Sănătății de comun acord cu alte autorități publice centrale va actualiza și va prezenta CNESP versiunea a treia a Planului de prevenire și răspuns la infecția COVID-19, în care se va veni cu o predictibilitate a acțiunilor ce vor fi întreprinse de către Comisie în săptămânile și lunile următoare, perioadă estimată de către autorități ca „foarte periculoasă”. În același timp, Agenția Națională pentru Sănătate Publică va fi responsabilă de actualizarea instrucțiunilor pentru activitatea în condiții de pandemie COVID-19 a unităților economice și sociale în decurs de 5 zile.

Dialog moldo-român în domeniul educației și cercetării medicale

O delegație a Universității Transilvania din Brașov, România, s-a aflat într-o vizită de lucru la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, în vederea identificării direcțiilor comune de colaborare. Instituția română a fost reprezentată de Liliana Rogozea, prorector relații publice, Lorena Dima, profesor, Facultatea de Medicină, director departament, și Eleonora-Antoaneta Dinu, șef lucrări, Facultatea de Medicină, Disciplina nursing.

Întâlnirea, la care au participat membri ai echipei administrative a USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost una constructivă, părțile convenind asupra aspectelor de cooperare în domeniul schimbului de experiență privind dezvoltarea programelor de studii, de manuale și transfer de bune practici în domeniul educației și cercetării medicale.

Liliana Rogozea, prorector relații publice, a solicitat suportul USMF „Nicolae Testemițanu” în vederea oferirii experienței acumulate în perioada acreditării instituției, precum și referi-

tor la derularea programelor de studii Asistență medicală generală și Sănătate publică. „Cred că am putea gândi niște colaborări pe zona de asistență medicală generală pentru cadre didactice și studenți. Dorim să identificăm și alte sfere de interes comun. E mai ușor să construiești din experiența altora, pe o structură deja existentă și ne dorim să învățăm din experiența tuturor”, a opinat prorectorul român.

La rândul său, rectorul Emil Ceban și-a exprimat deschiderea de a împărtăși colegilor de la Brașov

din experiența acumulată în vederea acreditării atât la nivel instituțional, cât și la nivel de programe de studii. Totodată, rectorul a mulțumit pentru disponibilitatea colegilor români de a oferi transfer de bune practici universității noastre la crearea unui centru de îngrijiri paliative și dezvoltarea unei noi specialități – Kinetoterapie.

În cadrul vizitei de lucru la universitatea noastră, oaspeții au vizitat Departamentul Medicină Preventivă, disciplinele de Igienă, Epidemiologie, Microbiologie și imunologie.

Premieră la Chișinău: Școala de Pneumologie și Alergologie Pediatrică din Vilnius

Cele mai relevante subiecte de pneumologie și alergologie pediatrică contemporană (astm bronșic, pneumonie, COVID-19, maladii alergice) au fost discutate la conferința internațională „Școala de Pneumologie și Alergologie Pediatrică” din Vilnius, Lituania, care în acest an pentru prima dată a avut loc la Chișinău.

Evenimentul s-a desfășurat online, dar moderatorii au fost găzduiți de Universitatea Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova. În acest context, o delegație formată din reprezentanți ai Facultății de Medicină a Universității din Vilnius, ai Universității de Stat de Medicină din Tbilisi, Georgia, și ai Universității de Medicină din Kiev, Ucraina, a vizitat universitatea noastră în data de 24 septembrie curent.

Potrivit rectorului Emil Ceban, invitat la deschiderea acestui important forum științific, tema conferinței subliniază importanța educațională a evenimentului în pregătirea medicilor pediatri, dar și a celor din alte specialități – pneumologie, alergologie, medicina de familie, boli infecțioase și altele. De asemenea, ținuta științifică a conferinței a fost asigurată de prezența personalităților notorii din domeniul pediatriei, renumiți specialiști din țară și de peste hotare. În final, rectorul și-a exprimat convingerea că dezbaterile și recomandările participanților vor contribui la dezvoltarea specialităților Pneumologie și Alergologie pediatrică în Republica Moldova și în țările partenere ale acestui semnificativ forum științific.

Profesorul Arunas Valiulis de la Facultatea de Medicină a Universității

din Vilnius, unul dintre moderatorii evenimentului, a exprimat gratitudine pentru disponibilitatea instituției noastre în organizarea acestui eveniment de aniversare pentru comunitatea medicală de profil pediatric. Profesorul lituanian a declarat că instituția pe care o reprezintă susține realizarea vectorului integrării europene al țării noastre, dar și în particular al universității: „Suntem avocați Dumneavoastră în instituțiile europene și vă vom acorda tot suportul în dialogul cu partenerii europeni atât sub aspect financiar, cât și general-uman”. În altă ordine de idei, profesorul Arunas Valiulis a invitat cadrele științifico-didactice ale USMF „Nicolae Testemițanu” să participe la un stagiul de perfecționare timp de o săptămână la Facultatea de Medicină a Universității din Vilnius, în cadrul programului ERASMUS și a Parteneriatului Estic.

La rândul lor, rectorii universităților partenere ale acestui tradițional forum medical, științific și educațional, au intervenit cu mesaje de susținere a evenimentului, care timp de trei decenii și-a demonstrat eficacitatea, relevanța și utilitatea pentru medicii specialiști, practicieni și cercetătorii științifici.

În cadrul conferinței au fost prezentate lucrări, rapoarte, studii, cercetări realizate de pneumologi pediatri de talie mondială, precum și organizate masterclass-uri în domeniu, sesiuni interactive, discuții de interes practic și analiza cazurilor clinice.

Evenimentul științific a fost organizat sub auspiciul Academiei Europene de Pediatrie și creditat cu 16 credite de educație medicală continuă.

Acord de colaborare cu Universitatea din Ljubljana, Slovenia

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și Institutul de Microbiologie și Imunologie, Facultatea de Medicină, Universitatea din Ljubljana, Slovenia, vor consolida relațiile de colaborare în domeniul științific și educațional. Acest fapt a fost stabilit într-un acord de colaborare, semnat în data de 21 septembrie curent de către rectorul Emil Ceban și directorul Institutului de Microbiologie și Imunologie, profesorul Miroslav Petrovec, în vederea dezvoltării cooperării în domeniul cercetării medicale și sănătății publice, instruirii medicilor și farmaciștilor.

În cadrul evenimentului, părțile au stabilit necesitatea efectuării schimbului de experiență și a transferului de bune practici în domeniul științelor medicale.

Rectorul Ceban a informat că USMF „Nicolae Testemițanu” își propune să impulsioneze sectorul științific în următorii ani, întrucât învățământul superior medical este complex și include în mod obligatoriu cercetarea. Astfel, intențiile de cooperare externă pe acest segment sunt acceptate și binevenite. În acest context a fost menționată crearea Institutului Național de Cercetare în Medicină și Sănătate, care va deveni o platformă pentru funcționarea unor laboratoare de performanță.

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, de asemenea a reiterat necesitatea colaborării pe domeniul

cercetării în medicină, remarcând că acest parteneriat va spori schimbul de informații științifice și tehnice.

La rândul său, în numele instituției pe care o reprezintă, profesorul slovac Miroslav Petrovec și-a exprimat deschiderea pentru împărtășirea expertizei în domeniul epidemiilor și dezvoltarea capacităților instituționale, apreciind drept benefic schimbul de cunoștințe și experiență. „E nevoie de personal instruit și dedicare, iar acest lucru ne va ajuta să dezvoltăm această colaborare”, a precizat oaspețetele.

Parteneriatul prevede facilitarea programelor de mobilitate pentru studenți, medici-rezidenți, studenți-doctoranzi și cadre științifico-didactice, conlucrarea pe segmentul de instruire, cercetare și practică

medicală prin schimbul de informații și materiale instructiv-metodice, vizite reciproce ale specialiștilor pentru ținerea prelegerilor, preluarea noilor forme și metode de predare, realizarea în comun a cercetărilor pe probleme științifice prioritare de importanță teoretică și practică, a tezelor doctorale și postdoctorale prin cotutelă, elaborarea propunerilor de proiecte pentru primirea granturilor de finanțare a cercetărilor și organizarea activităților științifice ș.a.

Încheierea Acordului de colaborare se înscrie în contextul parteneriatului între USMF „Nicolae Testemițanu” și regiunea autonomă Friuli-Venezia Giulia, Italia, Grupul de virologie moleculară ICGEB, Trieste, și Universitatea din Ljubljana.

Parteneriat cu Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș

Rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova și omologul său de la Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, România, au semnat un nou acord de colaborare, la 17 septembrie curent, în vederea consolidării și extinderii relațiilor de cooperare prin identificarea unor noi proiecte și acțiuni de interes comun.

Potrivit documentului, instituțiile își asumă sprijinirea și încurajarea conlucrării interinstituționale pe segmentul de instruire medicală, cercetare, activitate clinică, educație continuă, facilitare a schimbului de metode și materiale didactice, mobilitate academică, participare la diverse evenimente științifice, prelegeri, conferințe, simpozioane ș.a. De asemenea, se intenționează promovarea acțiunilor comune de cercetare și a proiectelor științifice cu finanțare națională sau internațională, încurajarea transferului de tehnologie și diseminarea rezultatelor științifice.

Profesorul Emil Ceban, rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, a apreciat disponibilitatea părții

române de a fortifica relațiile de colaborare interinstituțională, accentuând importanța experienței internaționale în elaborarea de curricula atât pentru studiile universitare, cât și cele postuniversitare. În opinia profesorului Ceban, acordul bilateral va contribui la coordonarea activității de cercetare, inovare și transfer tehnologic și va constitui o bună practică în implementarea și dezvoltarea proiectelor comune, armonizarea

dintre cele mai dotate centre pe care le-am văzut, ceea ce mă convinge că avem de învățat unii de la alții”, a subliniat rectorul român.

Olga Cernetchi, prorector pentru activitate didactică, a evidențiat importanța cooperării în organizarea procesului de învățământ la nivel universitar, elaborarea curricula și a programelor de studii, desfășurarea stagiilor de practică și a mobilităților academice. De asemenea, prorectorul a solicitat suport părții române în vederea împărtășirii experienței acumulate în abordarea modulară a studiilor universitare, implementarea conceptului de pregătire postuniversitară a tinerilor specialiști în ultrasonografie pe domeniile neurologie, endocrinologie, artrologie ș.a.

Acad. Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, a reiterat necesitatea colaborării pe domeniul cercetare în medicină și a lansat intenția de conlucrare cu Centrul de Pregătire Psihopedagogică Medico-Farmaceutică a UMFT „George Emil Palade” în domeniul imunologiei celulare și microscopiei, inclusiv microscopiei confocale. „Extrem de interesantă pentru universitatea noastră ar fi experiența laboratoarelor incluse pe platforma European Research Infrastructures System, precum și transferul de noi cunoștințe în organizarea unității de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, dar și infrastructura de cercetare, în general”, a subliniat prorectorul.

La ceremonia de certificare a Acordului, rectorul român a fost însoțit de profesorii: Angela Borda, directorul Departamentului Relații Internaționale, Daniela Lucia Muntean, decanul Facultății de Farmacie și Anca-Meda Georgescu, secretarul academic al prorectoratului UMFT „George Emil Palade”. La eveniment au participat prorectorii, decanii și șefi de subdiviziuni ai universității noastre.

Crearea Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative – un proiect pentru oameni

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova și-a stabilit pentru următorii ani să realizeze un proiect ambițios: să creeze un Centru Universitar de Îngrijiri Paliative. Proiectul este la o etapă incipientă, iar unul dintre obiectivele stabilite este să devină un hub în domeniul îngrijirilor paliative în Republica Moldova. Este aceasta o cerință a timpurilor în care trăim sau este exprimarea firii altruiste a unor oameni care doresc să-și ajute semenii pentru că le cunosc mai bine durerile și suferințele? Mai multe detalii la acest subiect ne oferă Andrei Bradu, șef de grup pentru elaborarea notei analitice a proiectului, dr. șt. med., asistent universitar la Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală a Universității.

Stimate Domnule Bradu, Vă rugăm să ne argumentați necesitatea creării Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative.

– În primul rând, universitatea noastră nu dispune de un astfel de centru, iar instruirea studenților pe segmentul paliativ este insuficientă. În acest sens, este absolut necesar ca USMF „Nicolae Testemițanu” să dețină o subdiviziune ce ar reprezenta:

– o catedră sau o bază clinică în cadrul căreia să putem desfășura activitatea didactică, metodică și de cercetare științifică în domeniul îngrijirilor paliative;

– o unitate cu paturi pentru a putea demonstra beneficiarilor de studii cum se acordă serviciile de îngrijiri paliative și ce presupune această activitate de fapt;

– un model de servicii integrate de îngrijiri paliative, deoarece paliatia înseamnă nu doar o unitate cu paturi sau îngrijiri la domiciliu. Acestea sunt aplicate în strânsă legătură cu fiecare specialitate medicală ce studiază bolile cronice incurabile de la faza incipientă a bolii și pot contribui la prelungirea vieții.

În final, ne dorim ca acest centru să devină un etalon în oferirea serviciilor calitative în domeniul medicinei paliative în Republica Moldova.

Universitatea a inclus pentru prima dată cursuri de îngrijiri paliative în curricula în anii 2017-2018. Inițial se discuta despre tratamentul durerilor cronice în cadrul Cursului de anesteziologie și terapie intensivă, după care elementele de *îngrijire paliativă* au fost introduse în programele de studii la Catedra de medicina de familie și la Centrul Universitar de Simulare în Instruirea Medicală (CUSIM). În această perioadă baza clinică pentru studenți este *Hospice Angelus Moldova*.

Ce misiune va avea acest centru de paliatie?

– Prioritar, va fi un centru de studii ce va presta servicii de educație pentru studenți și medici-rezidenți, oferind beneficiarilor de studii instruirea necesară în domeniul paliatiei practice, la patul pacientului. În realizarea acestui dezerat, ne-a inspirat *Hospice Casa speranței* – un centru de excelență afiliat Universității *Transilvania* din Brașov, România, care aplică modelul britanic. În acest sens, noi am preluat conceptul românesc adaptat la condițiile locale.

Proiectul „Îngrijiri paliative sustenabile și reziliente la nivel național” reprezintă o primă etapă în crearea Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative. Ce ați reușit să realizați până în prezent și ce acțiuni urmează să întreprindeți?

– Până la acest moment

am elaborat *Nota analitică* – un document ce confirmă necesitatea restructurării serviciilor de îngrijiri paliative în instituțiile medicale și importanța creării unui Centru Universitar de Îngrijiri Paliative. Apoi am lansat o petiție în mediul on-line pentru a primi susținerea societății și, totodată, pentru a sesiza autoritățile despre ideea de creare a acestui centru, după care urmează etapa de *sensibilizare*. În vară, am planificat un eveniment public pentru lansarea proiectului, însă condițiile pandemice nu ne permit acest lucru. În acest timp, încercăm să promovăm proiectul și să diseminăm informația prin mai multe mijloace de comunicare. De aceea, vom fi foarte vigilenți și, pas cu pas, vom încerca să transmitem autorităților și societății mesajul nostru, într-un mod cât mai convingător, pentru inițierea programului de colectare de fonduri, care va fi unul transparent, fiind dispuși să prezentăm traseul fiecărui banuț.

Ce instituții ale statului sunt vizate în realizarea acestui proiect?

– Avem nevoie de susținerea Ministerului Sănătății în calitate de fondator și a Consiliului municipal Chișinău ca organ decizional privind gestionarea fondului funciar al capitalei. De fapt, toate instituțiile statului sunt importante și fiecare își are rolul său crucial în desfășurarea proceselor la anumite etape ale proiectului. Universitatea noastră a fost selectată ca fiind una dintre cele mai credibile instituții din țară pentru realizarea proiectului dat, iar centrul urmează să obțină statut de proprietate privată și, respectiv, va fi gestionat de USMF „Nicolae Testemițanu”.

Perioada prin care trecem este una foarte dificilă și multe activități sunt perturbate de pandemie, dar și din cauza crizei și instabilității politice. Pentru viitorul centru universitar ne propunem să construim un edificiu nou din temelie care să corespundă cerințelor contemporane, nu am vrea să renovăm o clădire veche. Pentru aceasta este necesar să fie acumulate 80-90 la sută din fonduri, ca timp de 2-3 ani sediul Centrului să fie dat în exploatare și, astfel, să-și realizeze misiunea.

Suntem foarte optimiști, credem că ne va reuși să implementăm acest proiect indispensabil și util atât studenților, cât și pacienților, doar că avem nevoie de o comunicare eficientă cu toți factorii de decizie și de susținerea autorităților locale și guvernamentale.

Care sunt costurile estimate pentru construcția acestui centru?

– Republica Moldova nu are experiență în crearea unui Centru de Îngrijiri Paliative, de

aceea ne orientăm pe modele deja existente în România. În București a fost edificat un centru similar cu o valoare de cca 6 milioane de euro. Credem că investițiile pentru construcție ar fi de 4,5-5 milioane de euro, plus 1,5 milioane de euro pentru dotare.

Cu siguranță, ați inițiat acest proiect având încrederea și unele garanții că veți reuși să acumulați suficiente fonduri pentru crearea Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative. Disponibilitatea investitorilor a rămas aceeași?

– Proiectul a fost conceput înainte de pandemie și, într-adevăr, atunci existau unele garanții din partea investitorilor străini și chiar aveam susținerea oamenilor simpli. În prezent însă, pandemia a afectat nu doar sistemul de sănătate, dar și mediul de afaceri, și absolut toate domeniile, cele mai multe fonduri fiind direcționate pentru combaterea acestora.

Cu regret, în țara noastră nu este dezvoltată tradiția de caritate, pentru că oamenii sunt săraci, de multe ori – dezamăgiți și nu au încrederea deplină că e posibil de realizat ceva bun. Desigur, ne vom axa pe programele de finanțare externă și nerambursabile. Condițiile sunt mai dure, dar avem o echipă competentă și unită, și suntem siguri că vom

reuși să finalizăm cu brio acest proiect.

Cum planificați să asigurați funcționarea Centrului, după darea în exploatare?

– Temerea tuturor este că întreținerea acestui centru multifuncțional va necesita cheltuieli enorme. Centrul Universitar de Îngrijiri Paliative va dispune de un număr limitat de paturi – maximum 20 pentru adulți și 10 – pentru copii, unde pacienții vor fi internați pentru o perioadă minimă de o lună. Respectiv, va fi o rotație nesemnificativă și va apărea problema identificării resurselor financiare. Trebuie să ne orientăm din

start spre două direcții: sporirea alocărilor financiare din bugetul de stat și desfășurarea permanentă a programelor de colectare de fonduri (*fond raising*). Astfel de programe de finanțare vor asigura continuitatea serviciilor. Noțiunea de *îngrijiri paliative* este echiva-

lentă cu gratuit. Pentru pacient presupune acordarea serviciilor gratuite, dar, de fapt, costurile de întreținere sunt foarte mari, până la zeci de mii de lei per zi.

Care este relevanța creării unei astfel de subdiviziuni la USMF „Nicolae Testemițanu”, în condițiile în care Guvernul RM a prevăzut în Planul de acțiuni pentru perioada 2021-2022 instituirea Centrului Național de Îngrijiri Paliative?

– Ne bucurăm că agenda guvernului include și sfera îngrijirilor paliative și consider că prestatorii acestui tip de servicii trebuie să lucreze și să mobilizeze instituțiile statului să acționeze în interesul fiecărui dintre ei. Responsabilii

ani și nu trebuie privită ca un motiv de concurență. Universitatea are dreptul să dețină un Centru de Îngrijiri Paliative – model. Fiecare instituție va fi motivată să înregistreze rezultate cât mai bune, să devină un bun exemplu și să ofere expertiză în domeniu. Salutăm

concurența constructivă ce generează succes în beneficiul oamenilor.

Câte centre de îngrijiri paliative similare există în țară?

– La componenta educație nu există niciun centru, dar sunt numeroase centre care oferă servicii de paliatie și, în acest sens, trebuie să accentuăm aportul incontestabil al ONG-urilor de profil. Datorită inițiativelor acestor instituții au fost elaborate acte legislative, sunt implementate diverse programe educaționale de scurtă durată pentru personalul implicat și multe alte activități finanțate de parteneri externi. Însă toate acestea devin acum insuficiente, fiind nevoie de o instituție de

te, modelul de educație cu cel de unitate cu paturi și modelul de promotor al serviciilor paliative, un fel de *hub*, pe care oamenii să-l preia și să-l dezvolte exact așa, doar că la nivel teritorial. În toate raioanele trebuie să existe asemenea centre pentru ca oamenii să aibă unde se adresa în caz de necesitate și să fie susținuți în situațiile complicate.

În Republica Moldova avem suficienți specialiști pregătiți în domeniul îngrijirilor paliative?

– Nicio țară nu dispune de personal calificat suficient pentru acest tip de servicii, iar Republica Moldova nu este o excepție.

Ar fi necesar de introdus o specialitate aferentă acestui domeniu în programul de studii prin rezidențiat?

– În prezent, Ministerul Sănătății este la etapa de revizuire a *Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea postuniversitară prin studii de rezidențiat*, dar nu cunoaștem dacă va fi inclusă o astfel de specialitate. Există țări care au program de rezidențiat în îngrijiri paliative, spre exemplu în Marea Britanie acesta durează 5 ani de studii. Pentru Republica Moldova acest lucru nu este real și nici nu cred că ar dori cineva să se ocupe non-stop cu îngrijiri paliative. Este un serviciu extrem de extenuant și solicitant din punct de vedere emoțional pentru toți. Consider că niște cursuri de specializare sau competențe în *educație medicală continuă* ar fi cel mai potrivit model pentru a fi implementat în țara noastră. În prezent, persoanele care prestează servicii de paliatie nu au făcut studii de rezidențiat, fiind instruiți în cadrul diferitor programe în alte țări.

Care este experiența Dumneavoastră în acest domeniu?

– Imediat după absolvirea Universității m-am angajat ca asistent medical în *Hospice Angelus Moldova*, ulterior am activat ca medic și în alte funcții. Am avut o colaborare frumoasă în această instituție și sunt recunoscător acelor oameni care au crezut în mine. Inițial nu aveam idee despre noțiunea de paliatie, dar am avut posibilitatea să efectuez stagii în România, Germania, Austria, Italia, Marea Britanie ș.a. Cea mai mare experiență în domeniul medical am acumulat-o în sfera îngrijirilor paliative. Acolo pacientul este privit în ansamblu și când mergi acasă la el ești obligat să răspunzi la multe întrebări și să faci față tuturor nevoilor pe care acesta le are, de aceea trebuie să ai o pregătire corespunzătoare. Or, un pacient cu cancer are extrem de multe întrebări și necesități. Crearea Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative este un proiect pentru oameni și dacă politica împărtășește ideea noastră, cu siguranță, vom reuși!

– Vă mulțumim.

Interviu realizat de Inga Musteață

*La mulți ani,
distinși Profesori!*

Distinși Profesori, dragi colegi,
Astăzi, cu prilejul Zilei Internaționale a Profesorului, aducem un omagiu Domniilor Voastre și Vă exprimăm recunoștință și apreciere pentru munca titanică, entuziasmul și dăruirea nemărginită la educarea tinerelor generații de specialiști, în special celor care participă nemijlocit la formarea viitorilor medici și farmaciști pentru sistemul național de sănătate și alte state!

Cu abnegație și dedicare profesională, promovați valorile incontestabile - Calitatea, Excelența și Performanța, contribuind la prosperarea și perpetuarea bunului nume al Almei Mater în lume! Sunteți un reper de moralitate, înțelepciune, măiestrie și profesionalism, empatie și bunătate, care crează o societate durabilă bazată pe cunoaștere și educație continuă, integrată în circuitul învățământului superior medical european și mondial.

În această zi deosebită venim cu alese urări de sănătate, armonie și bunăstare, admirație și grațitudine. Vă dorim să vă realizați toate aspirațiile și să cuceriți noi orizonturi profesionale!

Să ne trăiți mulți ani fericiți!

Rector
Emil Ceban
profesor universitar, dr. hab. șt. med.

Folosește-ți inima pentru conectare!

Folosește-ți inima pentru conectare! este îndemnul Federației Mondiale a Inimii (FMI) către fiecare membru al societății să își folosească cunoștințele, compasiunea și influența pentru a oferi o viață sănătoasă inimii sale și celor dragi.

În urma unui studiu efectuat de FMI, bolile cardiovasculare (BCV) constituie principala cauză a mortalității pe întregul glob. Acestea provoacă 18,6 milioane de decese în fiecare an. În Republica Moldova, bolile cardiovasculare se situează pe primul loc în clasamentul cauzelor de deces. Pe parcursul anului 2020, în țara noastră, din cauza afecțiunilor aparatului cardiovascular, au decedat 22 872 de persoane, comparativ cu 21 512 decese în 2019. În structura deceselor cauzate de bolile aparatului circulator predomină cardiopatia ischemică (12 566 de persoane), bolile cerebrovasculare (5 006 persoane), infarctul miocardic acut (1 748 de persoane) și cardiopatia hipertensivă (2 615).

„Bolile cardiovasculare reprezintă o problemă comună a lumii moderne, ce ne împiedică să îmbătrânim sănătos și să avem o viață lungă”, susține profesorul universitar Valeriu Revenco, prorector pentru activitate clinică și rezidențiat la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, șef al Disciplinei de cardiologie, Departamentul Medicină Internă. Cei mai periculoși factori de risc sunt fumatul, hipertensiunea arterială și colesterolul ridicat. Pentru a preveni apariția bolilor cardiovasculare, profesorul Revenco vine cu unele recomandări, accentuând că este bine să ținem cont de sfaturile specialiștilor, chiar dacă nu avem predispoziție genetică:

• Mențineți-vă greutatea cât mai aproape de cea normală, iar dacă fumați, faceți tot ce vă stă în putere pentru a renunța;

• Limitați consumul de alimente cu conținut scăzut de nutrienți, cum ar fi prăjiturile, chipsurile, snackurile și alte alimente procesate. Acestea contribuie la apariția obezității – un factor important de risc pentru BCV.

• Folosiți mai multe alimente cu conținut ridicat de fibre și de nutrienți, dar care să aibă calorii puține, cum ar fi legumele, fructele și cerealele integrale.

• Alegeți grăsimile de bună calitate din nuci și semințe (ideal să fie

• Faceți sport în mod regulat.

• Străduiți-vă să controlați nivelul de stres, modul în care vă manifestați furia și frustrările. Încercați să aveți lângă Dumneavoastră persoane cu care să vă înțelegeți bine și pe care vă puteți baza.

• Vizitați medicul specialist pentru a exclude riscurile la care sunteți expuși.

• Lipsa frecvenței a somnului poate duce la creșterea tensiunii arteriale și la îmbolnăvire.

Ziua Mondială a Inimii este marcată anual în data de 29 septembrie, sub patronajul Federației Mondiale a Inimii, Organizației Mondiale a Sănătății și UNESCO, cu scopul de a crește gradul de conștientizare a fac-

neprelucrate, nesărate și organice), cum ar fi migdalele, nucile, semințele de floarea-soarelui și de dovleac, care conțin acizi grași Omega 3 și vitaminele B.

torilor de risc ce duc la apariția bolilor cardiovasculare și de a determina o schimbare în atitudinea oamenilor în vederea adoptării unui stil de viață sănătos.

Luna de conștientizare și prevenire a cancerului mamar

Cancerul la sân este una dintre afecțiunile cel mai des întâlnite la femei, deși poate fi prevenit. Riscul de dezvoltare a cancerului mamar depinde foarte mult de stilul de viață al fiecărei femei, dar și de factorii genetici. Pentru că octombrie a fost declarată Luna de conștientizare și prevenire a cancerului mamar, venim cu câteva sfaturi cheie.

legume și proteine de calitate din pește și mai puține dulciuri rafinate și grăsimi.

- Consumul excesiv de alcool este un factor de risc major pentru dezvoltarea cancerului mamar.
- Sedentarismul, lipsa activităților fizice regulate duc la creșterea riscului de dezvoltare a cancerului la sân,

- Fiecare femeie trebuie să știe că un stil de viață echilibrat poate ajuta la scăderea riscului de a dezvolta cancer mamar. Specialiștii mamologi spun că există câțiva factori de risc ai cancerului la sân ce pot fi diminuați.
- Supraponderalitatea la femei prezintă un risc mai mare de dezvoltare a cancerului la sân, în special în menopauză. În acest context, un stil de viață activ și o dietă echilibrată ajută la menținerea unei greutate optime pe parcursul vieții.
- Regimul alimentar trebuie să includă mai multe fructe,

iar specialiștii îndeamnă să faceți sport de cel puțin două ori pe săptămână.

De asemenea, mamologii recomandă, în special femeilor cu vârsta mai mare de 40 de ani, vizite regulate la medic (o dată sau de două ori pe an) și autoexaminarea lunară a sânilor pentru prevenirea cancerului mamar.

Luna de conștientizare și prevenire a cancerului mamar este marcată începând cu anul 1985, la inițiativa Societății Americane a Cancerului, prin convenție internațională, acțiuni susținute de Organizația Mondială a Sănătății.

Ziua Mondială a Vederii

În fiecare an, în cea de-a doua zi de joi a lunii octombrie, marcăm Ziua Mondială a Vederii (World Sight Day – WSD). În această zi, medicii oftalmologi și optometriștii pun accent pe informarea și educarea populației asupra problemei globale a prevenirii orbirii și ameliorării problemelor de vedere.

Pentru a îmbunătăți continuu starea de sănătate a analizatorului vizual – Ziua Mondială a Vederii a fost inclusă în calendarul oficial al Organizației Mondiale a Sănătății, fiind coordonată de către Agenția Internațională de Prevenire a Orbirii și subordonată inițiativei globale „Vision 2020”.

Importanța îngrijirii vederii este recunoscută drept un obiectiv primordial pe agenda de lucru a OMS, încă din anul 1999. În toți acești ani au fost desfășurate diverse campanii de sensibilizare a opiniei publice, prin care s-a atenționat asupra faptului că 80% dintre cazurile de orbire pot fi prevenite și/sau tratate.

Cele mai frecvente patologii oculare sunt:

- la copii: viciile de refracție

(miopia, hipermetropia, astigmatismul), strabismul, anomaliiile congenitale, afecțiunile nervului optic, traumatismul ocular ș.a.

- la adulți: cataracta, retinopatia diabetică, glaucomul și alte probleme legate de vârstă. Specialiștii spun că semnele ce ar trebui să ne alarmeze și să programăm o vizită

la medicul oftalmolog sunt: vedere încețoșată; sensibilitate la lumină; clipitul frecvent din ochi; încordarea ochilor la privirea obiectelor la distanță; ochi roșii sau lăcrimatul fără motiv; confundarea anumitor litere sau cifre; oboseală, dureri de cap și cefalee.

Oftalmologii vin cu sfaturi utile pentru a menține o vedere sănătoasă: control oftalmologic regulat; cunoașterea istoricului bolilor oculare în familie; purtarea ochelarilor de protecție UV, inclusiv în timpul activităților cu factor de risc; odihna periodică a ochilor (la fiecare 20 de minute se recomandă ridicarea privirii de la calculator sau de la documente și examinarea orizontului timp de 20 de secunde) și altele.

Să facem realitate sănătatea mintală!

Sănătatea mintală reprezintă starea noastră de bine – emoțională, psihică și socială. Aceasta ne afectează modul în care gândim, simțim și acționăm, ne ajută să gestionăm stresul, să relaționăm cu cei din jur și să facem o alegere sau alta. În acest sens, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) accentuează cât de importantă este îngrijirea sănătății mintale pentru toți, iar îndemnul cu prilejul Zilei Mondiale a Sănătății Mintale 2021 este Haideți să o facem realitate!

Pandemia COVID-19 are un impact major asupra sănătății mintale a oamenilor. Unele grupuri, inclusiv lucrătorii din domeniul sănătății și alți angajați, oamenii singuratici și cei cu stări de sănătate mintală preexistente sunt afectați deosebi. Totuși, există motive pentru optimism. În timpul Adunării Mondiale a Sănătății din luna mai a.c., guvernele din întreaga lume au recunoscut

OMS subliniază că sănătatea mintală reprezintă mai mult decât absența tulburărilor mintale sau a dizabilității. „O sănătate mintală optimă nu înseamnă doar să eviți bolile psihice, dar și să te îngrijești de fericirea și de starea ta de bine”, declară experții OMS.

O sănătate mintală pozitivă permite oamenilor:

- să își realizeze întregul lor potențial;
- să înțeleagă scopul și sensul acțiunilor lor;
- să construiască relații sănătoase cu semenii lor;
- să-și aducă o contribuție semnificativă în cadrul comunității în care trăiesc;
- să facă față tensiunilor, stresului, evenimentelor triste și nereușitelor ce pot apărea de-a lungul vieții;
- să fie flexibili și să se poată adapta la circumstanțe noi;
- să lucreze productiv și eficient;

necesitatea extinderii serviciilor de sănătate mintală de calitate la toate nivelurile. Unele țări au identificat noi modalități de a oferi îngrijiri de sănătate mintală populației lor.

- să mențină echilibrul între muncă și relaxare;
- să trăiască cu sentimentul de mulțumire și încredere în sine ș.a.

Vladimir Valica și Svetlana Capcelea – apreciați de Ministerul Educației

În data de 5 octombrie 2021, cu prilejul Zilei Profesionale a Lucrătorului din Învățământ, în semn de înaltă apreciere a activității prodigioase în domeniul învățământului, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova a conferit Diploma de Onoare profesorului universitar Vladimir Valica, dr. hab. șt. farm., șef al Catedrei de chimie farmaceutică și toxicologică, și conferențiarului universitar Svetlana Capcelea, doctor în științe medicale, Catedra de biologie moleculară și genetică umană.

Comunitatea academică a USMF „Nicolae Testemițanu” adresează felicitări cordiale distinșilor dascăli pentru munca titanică, entuziasmul și dăruirea nemărginită la educarea tinerelor generații de specialiști pentru sistemul național de sănătate și alte state.

Dr. Marcel Abraș – laureat al Galei Elitelor Medicale

Prorectorul pentru probleme sociale, Marcel Abraș, conferențiar universitar la Disciplina de cardiologie, a fost apreciat cu Premiul pentru Performanță și Inovație în Domeniul Medical în cadrul Galei Elitelor Medicale, ediția a V-a, care a avut loc la Baia Mare, România. Premiul a fost oferit doctorului Marcel Abraș, cardiolog intervenționist, șeful Clinicii Universitare de Cardiologie Intervențională și al Secției de cateterism cardiac la Institutul de Cardiologie, care a implantat percutan, cu succes, 24 de valve aortale (TAVI).

Grație Proiectului TAVI în Republica Moldova, echipa sa a reușit să salveze viețile a 24 de oa-

meni prin această metodă miniinvasivă de tratament.

„Vreau să mulțumesc Colegiului Medicilor din România și USMF „Nicolae Testemițanu” pentru

această onoare!”, a declarat conferențiarul Marcel Abraș.

Evenimentul din Nordul Transilvaniei a fost organizat în data de 15 iulie, de Brandul Ziar Medical, în parteneriat cu Consiliul Județean Maramureș, pentru premierea specialiștilor din domeniul medical, respectiv spitalele din regiune. Premiile au fost înmânate de Pataki Csaba, președintele Consiliului Județean Satu Mare, care, în discursul său, a mulțumit lucrătorilor medicali pentru devotament și perseverența demonstrată pe parcursul ultimului an.

În numele comunității universitare, îi dorim dr. Marcel Abraș multă sănătate, tenacitate și noi performanțe!

Emil Ceban între bisturiu și elocvență, între medici și pacienți, profesori și studenți

Despre doctorul chirurg, savantul și managerul Emil Ceban este ușor și greu să scrii. Ușor, căci are o activitate prodigioasă în domeniul medicinei practice și teoretice. Greu, fiindcă realizările sale au trecut prin momente dificile, unele chiar tragice. Doar datorită dorinței, ambiției și muncii asidue zi de zi, acest Om cu un caracter deosebit, care știe ce vrea și își vede rostul vieții în spațiu și timp, a reușit să atingă cel mai înalt pisc al științei medicale de rector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova.

Și așa cum nimic nu este întâmplător în lumea noastră, nu sunt întâmplătoare și unele date biografice ale subsemnatului și protagonistului acestui eseu, medicului chirurg, savantului și managerului Emil Ceban. Dar să le luăm pe rând.

Cu ani în urmă, un coleg de peniță de la Uniunea Scriitorilor mă roagă să-i găsesc un urolog bun. Pentru mine toți colegii de breaslă sunt buni și nu a fost greu să caut în mintea mea unul. Îl telefonez pe unul la întâmplare, nu sunt întâmplătoare și unele date biografice ale subsemnatului și protagonistului acestui eseu, medicului chirurg, savantului și managerului Emil Ceban. Dar să le luăm pe rând.

cu obrazul. Deodată se deschide ușa unui birou și în fața noastră apare un munte de om în halat alb. Ne privește lung și cu o voce destul de calmă ne întreabă: „Pe cine căutați? Aș putea să vă ajut cu ceva?” Mă apropiu de doctorul pe care nu-l cunoșteam încă, mă prezint și-i destăinui dorința noastră. Doctorul mă ascultă atent și fără comentarii ne propune să intrăm în biroul său. „Medicii sunt într-o ședință la medicul-șef și vor veni ceva mai târziu, așa că, dacă doriți, vă pot eu ajuta!”. Și se prezintă: „Sunt doctorul Emil Ceban, profesor la Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Facem schimb de cărți de vizită, colegul meu de peniță îi dăruiește cartea sa de poezie, ca să fie consultat chiar în biroul doctorului Ceban. Mulțumit că mi-a

reușit să-mi ajut prietenul de la Uniunea Scriitorilor, am părăsit Spitalul și ne-am retras în drumul nostru.

Și de atunci am devenit prieten cu Emil Ceban, colegul meu mai tinerel. Am scris mai tinerel, căci ne despărțim la vârstă cam vreo... 17 ani! În schimb ambii suntem născuți în aceeași zodie, a Fecioarei, dânsul la 6 septembrie, eu, respectiv la 16. Ambii ne-am născut în zona de nord a Moldovei, unul în raionul Ocnița, altul în r-nul Rezina. Când am pășit pragul Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (astăzi Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova), în anul 1966, Emil Ceban avea să vadă lumina zilei.

Trec anii și subsemnatul acestor rânduri împlinește frumoasa vârstă de 70 de ani, iar cu acest prilej Uniunea Scriitorilor, Academia de Științe

a Moldovei și Biblioteca Națională îi organizează o Serată de Creație la 10 octombrie 2019. Îl telefonez pe colegul meu de breaslă Emil Ceban, proaspăt ales la cărma Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ca să-l invit la Serata de Creație. Dânsul mă felicită și-mi mărturisește că chiar în ziua de 10 octombrie va avea loc Ceremonia de învestire în funcția de rector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și și-a exprimat regretul că nu va putea fi prezent la sărbătoarea mea. Îl felicit cu acest eveniment și-i spun că ambii vom participa cu sufletul la ambele sărbători. Țin să-i fiu recunoscător profesorului universitar Emil Ceban, rectorul prestigioasei instituții de învățământ superior medical, că a delegat un grup de academicieni, profesori universitari și doctori, ca după ceremonia oficială să se deplaseze la Biblioteca Națională și să mă onoreze cu prezența la Serata mea de Creație!

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” este o instituție de învățământ superior deosebită față de alte instituții similare. Este responsabilă nu doar de pregătirea cadrelor medicale și dezvoltarea științelor medicale, dar și de sănătatea oamenilor de care au grijă profesioniștii în domeniu. Să diriguiești o instituție cu mii de studenți și angajați, să operezi cu programul didactic și cel științific, să îmbini practica cu teoria la cerințele zilei, să coordonezi activitatea culturală, sportivă și sindicală pentru a atinge performanțe pe măsură nu este deloc ușor, aș zice dificil, și necesită calități

extraordnare pentru un manager. Și de aceste calități profesionale deosebite dispune doctorul chirurg, savantul și rectorul Emil Ceban, care de la un simplu și modest medic urolog la Spitalul municipal Bălți a ajuns să fie doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, prorector pentru activitatea clinică a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, șef al Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală, președinte al Societății Urologilor din Republica Moldova, al Comisiei de atestare a medicilor urologi, nefrologi și andrologi și al Comisiei de specialitate în domeniul urologiei și hemodializei a Ministerului Sănătății, membru al Societății Europene de Urologie și al Societății Internaționale de Urologie, autor a peste 200 de articole, monografii, lucrări științifice și metodice, manuale, câștigător al multor premii guvernamentale și internaționale.

Recent, absolventul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Facultatea de Medicină; Universității Europene din Moldova, Facultatea de Drept; Academiei de Administrație Publică, Facultatea de Management, doctorul habilitat în științe medicale, profesor universitar, Cavalier al Ordinului „Gloria Muncii”, rectorul Emil Ceban a atins frumoasa vârstă de 55 de ani! Să-i dorim sărbătoritului un car de sănătate, pace și lumină în suflet și noi realizări de valoare autentică! La mulți ani și toți rodnici, drag coleg și prieten!

Ion Cuzuic,
medic și scriitor,
Ambasador al Păcii (ONU)

Omagiu ilustrului rector Nicolae Testemițanu

Nicolae Testemițanu s-a stins din viață la 20 septembrie 1986. Post-mortem, i-a fost conferit titlul de academician al Academiei de Științe a Moldovei, iar începând cu anul 1990 Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie din Republica Moldova poartă numele distinsului savant.

În anul curent s-au împlinit 35 de ani din ziua plecării sale în eternitate, iar comunitatea universitară i-a adus un omagiu regretatului rector – figură emblematică a medicinei autohtone. În dimineața zilei de 20 septembrie, reprezentanți ai echipei administrative ai Universității au depus flori la bustul ilustrului profesor în curtea Blocului didactic central, ulterior au mers la mormântul renumitului dascăl, la Cimitirul Central din Chișinău.

Pe parcursul aceleiași zile, un grup de studenți de la Facultatea de Medicină nr. 1, însoțiți de decanul Gheorghe Plăcintă și prodecanii Ludmila Gasnaș-Bologa, Angela Cazacu-Stratu și Gabriela Șoric, au depus flori la bustul lui Nicolae Testemițanu înălțat pe Alea savanților și medicilor iluștri.

„Profesorul Nicolae Testemițanu a înfrunghit înțelepciunea lui Hippocrate, amplexarea intereselor lui Galenus, temeinicia lui Avicenna, demnitatea lui Pirogov, inițiativa lui Botkin și umanismul lui Cehov”, spunea regretatul profesor Eugen Popușoi, Catedra de medicină socială.

Nicolae Testemițanu s-a născut la 1 august 1927 în satul Ochil Alb, județul Bălți. Finalizează studiile gimnaziale în s. Baraboi, apoi la Școala Medie nr. 1 din or. Bălți, iar în anul 1951 absolvă Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (ISMC). În același an este admis în ordinatură clinică la Catedra de chirurgie generală a ISMC, în paralel activând ca medic în Secția de chirurgie a Spitalului Raional din Rîșcani.

Din 1954 este angajat ca asistent, ulterior conferențiar, profesor, iar mai târziu – șef al acestei catedre.

Exercită și funcția de medic-șef al Spitalului Clinic Republican și fondează revista „Ocrotirea sănătății”.

În 1958 susține teza de doctor în științe medicale, iar un an mai târziu, la vârsta de doar 32 de ani, este numit rector al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. Tânăru rector

reușește să deschidă facultățile de Stomatologie (1959), Perfecționare a Medicilor (1962), Medicină Preventivă (1963) și Farmacie (1964). Datorită acestui fapt, numărul studenților se dublează, fiind soluționată problema insuficienței cadrelor medicale din țară. A consolidat efectivul didactic și baza tehnico-materială, a asigurat procesul de instruire cu utilaj și materiale didactice, a îmbunătățit condițiile de trai ale angajaților și studenților.

În 1963 Nicolae Testemițanu este numit în funcția de ministru al sănătății, continuând să activeze la Catedra de traumatologie, ortopedie și chirurgie de campanie. Fiind ministru a elaborat strategii orientate spre consolidarea patrimoniului sistemului de sănătate, perfecționarea formelor și metodelor de organizare a asistenței medicale acordate populației. A pledat pentru asigurarea sistemului

de sănătate cu cadre medicale, preponderent autohtone, și introducerea limbii române în procesul de instruire, inițiativă pentru care, în anul 1968, a fost destituit din postul de ministru. Mai târziu este numit conferențiar la Catedra de medicină socială și organizare a ocrotirii sănătății.

În 1973 susține teza de doctor habilitat în științe medicale. După ce i-a fost conferit titlul științifico-didactic de profesor, este numit șef al Catedrei de medicină socială, pe care o conduce până la ultima suflare.

Nicolae Testemițanu a fost un pedagog experimentat, devotat cauzei și idealurilor tinerelor generații. A publicat peste 220 de lucrări științifice, inclusiv 15 monografii, lucrări metodice consacrate managementului în sănătate publică și istoriei medicinei. Sub conducerea Domniei Sale a fost elaborat conceptul de acordare a asistenței medicale specializate populației rurale, apreciat cu Premiul de Stat în domeniul științei și tehnicii. Totodată, catedra condusă de profesorul Testemițanu a fost recunoscută în URSS ca centru științific coordonator în probleme de organizare a ocrotirii sănătății populației din mediul rural.

Nicolae Anestiadi – somitate în domeniul cardiochirurgiei

O figură proeminentă a învățământului superior medical din Republica Moldova – reprezentativă pentru istoria USMF „Nicolae Testemițanu” – este cea a profesorului universitar Nicolae Anestiadi, ilustru savant, emerit pedagog, personalitate notorie în domeniul cardiochirurgiei.

Nicolae Anestiadi s-a născut la 25 august 1916, în comuna Sărătenii Vechi, raionul Orhei. După absolvirea gimnaziului din satul natal își continuă studiile la Liceul de Băieți „Vasile Lupu” din Orhei, iar în 1937 este înmatriculat la Facultatea de Medicină a Universității din Iași (azi UMF „Grigore T. Popa”).

După anexarea Basarabiei de către Rusia, Nicolae Anestiadi a mers să studieze în orașul Lvov, Ucraina. Aici, la începutul războiului, este înrolat în armată, având posibilitatea de a-și dezvoltă abilitățile de chirurg în spitalele militare. Diploma de medic o obține în anul 1943, absolvind Institutul de Medicină din Alma-Ata, Kazahstan.

În 1947 Nicolae Anestiadi revine în Republica Sovietică Socialistă Moldovenească (RSSM) și participă la reanimarea sistemului de sănătate, parcurgând, totodată, și etapele de formare a unui savant-chirurg: secundariatul clinic (1947-1949), asistent la Catedra de chirurgie (1956-1959), conferențiar (1969), șef de catedră (1960) și profesor (1966).

În anul 1954 Nicolae Anestiadi susține teza de doctor în științe medicale, iar în 1965 – cea de doctor habilitat, în care abordează aspecte ale proceselor purulente pulmonare, aceasta fiind și prima teză de doctor habilitat în științe medicale susținută în RSSM.

În calitate de șef de catedră, profesorul Nicolae Anestiadi se concentrează asupra soluționării unei probleme stricte în domeniul medicinei din perioada postbelică – *reabilitarea persoanelor care au suportat intervenții chirurgicale*. A fost pasionat de patofiziologia afecțiunilor chirurgicale și a reușit să implementeze în practică cele mai complicate cercetări de laborator. Datorită cunoștințelor sale vaste și talentului de chirurg, a realizat numeroase idei științifice. Împreună cu colegii de catedră a efectuat cercetări privind dereglările hemodinamice în patologia pulmonară, utilizând metodele policardiografiei cu determinarea masei sângelui

circulant, cu studierea echilibrului hidroionic și a contactelor fiziologice. În clinică a aplicat metodele de cercetare a funcției expirației la bolnavii cu patologii pulmonare și cardiace, publicând în această perioadă peste 100 de lucrări științifice, patru monografii și trei culegeri privind diverse afecțiuni chirurgicale.

În 1961 a efectuat prima operație pe cord în țara noastră, iar pe parcursul întregii activități a realizat peste 1000 de intervenții de acest gen. Sub conducerea Domniei Sale, în 1964, în cadrul Spitalului Clinic Republican, a fost creată prima secție de chirurgie cardiovasculară. Devine astfel și fondatorul școlii de chirurgie cardiovasculară din Republica Moldova. Chirurgul inovator Nicolae Anestiadi a pregătit 14 doctori în științe medicale și cinci doctori habilitați.

Profesorul Nicolae Anestiadi a fost un om modest, sensibil, receptiv, exigent față de sine, dar și față de colegi. Timp de 12 ani a prezidat Societatea Republicană a Chirurgilor și Colegiul Ministerului Sănătății, a fost membru al Colegiului de redacție al revistei „Ocrotirea sănătății”. Astăzi Catedra de chirurgie nr. 1 pe care a condus-o, Asociația Chirurgilor din RM și o stradă din capitală îi poartă numele. Nicolae Anestiadi a promovat activ cadrele autohtone și a pledat pentru cunoașterea limbii române și a istoriei neamului românesc. Datorită harului pedagogic, dar și a măiestriei profesionale, Nicolae Anestiadi a fost apreciat înalt de discipoli, pacienți și de întreaga comunitate medicală.

A plecat la cele veșnice la 19 noiembrie 1968.

Eugen Popușoi – personalitate cu o vastă cultură enciclopedică

Regretatul prof. Eugen Popușoi a fost nu numai un pedagog plin de har, dar și un savant renumit, gânditor original, polemist și publicist remarcabil. A fost primul dintre ucenicii lui Nicolae Testemițanu care a avut curajul să se implice într-o colaborare internațională de reformare a sistemului de sănătate. În luna august a anului curent ar fi împlinit 85 de ani.

Eugen Popușoi s-a născut la 26 august 1936 în s. Cosăuți, județul Soroca. A absolvit Facultatea de Pediatrie a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău, după care a urmat ordinatura clinică la Catedra de pediatrie. În 1961, este avansat în funcția de prim-secretar al Comitetului orașenesc al tineretului din Chișinău. În anul 1965, Eugen Popușoi își continuă studiile prin doctorat la Catedra de medicină socială.

În același an devine medic-șef al Spitalului Municipal pentru Copii nr. 1 din capitală, iar în 1967 este avansat în funcția de șef al Direcției de asistență curativ-profilactică a mamei și copilului din cadrul Ministerului Sănătății. Concomitent, desfășoară prin cumul o activitate didactică și de cercetare la catedră.

În 1970, Eugen Popușoi este transferat în calitate de asistent la Cursul de istorie a medicinei, iar peste un an susține teza de doctor în științe medicale, după care este numit în funcția de lector superior, ulterior – conferențiar. În perioada anilor 1978-1986, Eugen Popușoi deține funcția de șef al Cursului de istoria medicinei și curator al Muzeului de Istorie al ISMC.

După susținerea, în anul 1985, a tezei de doctor habilitat în științe medicale, este numit șef al Catedrei de istorie a medicinei, la cursul *Bazele dreptului*. Peste un an, catedra sus-numită este comasată cu cea de Medicină socială, avându-l în calitate de conducător pe profesorul Popușoi. În același an, este desemnat și în funcția de decan al Facultății de Pediatrie.

În anul 1988, Eugen Popușoi obține titlul de profesor, iar în 2000 este ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei. Cercetările Domniei Sale au

servit drept temelie pentru elaborarea noii politici de sănătate a statului. Aportul profesorului universitar Popușoi în știința medicală s-a materializat în peste 400 de lucrări științifice, inclusiv 25 de monografii. Acestea exprimă o sinteză a subiectelor abordate sub aspect socio-medical, istorico-medical, legislativ și etico-deontologic, cu un rol metodologic deosebit în demontarea vechiului sistem de sănătate și reformarea acestuia în conformitate cu noile exigențe, ceea ce a constituit o veritabilă revoluție în politica națională de sănătate.

Profesorul Popușoi a fost ales în nenumărate organe electiv, inclusiv: deputat al Consiliului orașenesc Chișinău; președinte al Federației Republicane de Arte Marțiale; membru al Conducerii Asociației Științifice Unionale și președinte al Asociației Științifice Republicane a Istoricilor Medicinei; deputat în Parlamentul RM; membru al Consiliului de experți al Ministerului Sănătății (MS); membru al Consiliului colegial și specialist principal al MS ș.a.

Pentru activitate prodigioasă în domeniu i s-a conferit titlul onorific de Om Emerit al Republicii Moldova și a fost decorat cu ordinul *Gloria Muncii* și medalia *Meritul Civic*.

Eugen Popușoi a decedat la 27 februarie 2001.

Moisei Ghehtman – specialist remarcabil în domeniul ocrotirii sănătății

O personalitate marcantă, care a lăsat o amprentă semnificativă în istoria de peste șapte decenii a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, este și profesorul Moisei Ghehtman, doctor habilitat în științe medicale, cunoscut organizator al sistemului de sănătate publică, viceministru al sănătății, medic-igienist.

Moisei Ghehtman s-a născut la 21 august 1901 în orașul Pavlohrad, reg. Dnipropetrovsk, Ucraina, într-o familie de bructari. După absolvirea, în anul 1926, a Universității de Stat din or. Saratov „N.G. Cernșevski”, Rusia, specialitatea Medicină, a deținut mai multe funcții în Crimeea – de la medic în spitalul sătesc până la șef adjunct al Comisarului poporului pentru ocrotirea sănătății. În perioada celui de-al Doilea Război Mondial a exercitat funcția de șef adjunct al Serviciului sanitar al Armatei Sovietice. În 1944, Moisei Ghehtman este transferat în or. Krasnodar în cadrul grupului operativ de conducere al Crimeei. Un an mai târziu a fost trimis în RSSM în calitate de inspector pe probleme de sănătate. Ulterior a fost învestit în funcția de viceministru al sănătății și specialist principal pe probleme sanitare-epidemiologice.

În același an – 1945, din momentul înființării Institutului de Stat de Medicină din

Chișinău, este numit în funcția de șef al Catedrei de medicină socială și organizare a ocrotirii sănătății (în prezent Catedra de medicină socială și management sanitar „Nicolae Testemițanu”), pe care a condus-o timp de 28 de ani. În perioada 1962-1970 a fost primul decan al Facultății de Perfecționare a Medicilor. La acel moment Facultatea includea doar două catedre – de terapie și chirurgie, precum și trei cursuri specializate, fiind orientată spre formarea absolvenților la specialitățile de bază ale medicinei primare.

În anii postbelici, Moisei Ghehtman a pus bazele unei activități stabile de supraveghere sanitară a tuturor sectoarelor economiei din republică. Datorită influenței sale în implementarea politicii sanitare de stat a contribuit la dezvoltarea domeniilor prioritare ale sănătății.

În anul 1949 profesorului Ghehtman îi este atribuit titlul de doctor în științe medicale, iar în 1964 – cea de doctor habilitat în științe medicale. Este autor a peste 180 de lucrări științifice, inclusiv zece monografii, cu impact teoretic și practic asupra domeniului ocrotirii sănătății sub aspectul organizării activității sanitare și antiepidemice. A fost un pedagog de excepție, fapt pentru care se bucura de autoritate ireproșabilă printre colegii de breaslă și studenți. Sub conducerea Domniei Sale au fost susținute 35 de teze de doctor în științe medicale, inclusiv 4 teze de doctor habilitat.

A desfășurat o amplă activitate civică, fiind membru al Comitetului Central al Crucii Roșii din Moldova și al Comitetului Republican al Sindicatelor lucrătorilor din sfera ocrotirii sănătății. Profesorul Ghehtman a fost membru al Colegiului de redacție al revistei *Ocrotirea sănătății*, precum și consultant științific al Ministerului Sănătății în problemele medicinei sociale și organizării ocrotirii sănătății. A ocupat și alte funcții importante.

În anul 1957, pentru merite deosebite în activitate, i-a fost conferit titlul onorific de Medic emerit al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, iar în 1966 – cel de Om emerit în știință. Moisei Ghehtman s-a stins din viață la 30 octombrie 1973.

Daniel Ungureanu – învingătorul concursului Logo pentru Centrul Universitar de Îngrijiri Paliative

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a desemnat câștigătorul concursului „Logo pentru Centrul Universitar de Îngrijiri Paliative”, care s-a desfășurat în perioada 19 august-10 septembrie 2021. Astfel, prin decizia Comisiei de jurizare, învingător a devenit Daniel Ungureanu, student în anul III la Facultatea de Medicină nr. 1, apreciat cu un premiu bănesc în mărime de 3 mii de lei și cu produse marca USMF „Nicolae Testemițanu”.

În total, la concurs au participat 39 de persoane, care vin din diverse domenii de activitate: învățământ, tehnologii informaționale, medicină, jurnalism, design etc. Toți participanții la concurs au fost menționați cu certificate.

Coordonatorul proiectului „Îngrijiri paliative sustenabile și reziliente la nivel național”, Olga Cernelev, a menționat că logoul a fost evaluat după mai multe criterii: originalitatea în alegerea și descrierea misiunii Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative; relevanța conținutului pentru universitate; capacitatea de a capta atenția; vizibilitatea

și lizibilitatea logoului și adaptabilitatea acestuia pentru diferite medii, produse și obiecte.

Daniel Ungureanu a specificat că, pentru elaborarea logoului Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative, inițial s-a informat cu privire la semnificația denumirii instituției, realizând mai multe schițe. „Am asociat cu vântul paliativ cu oamenii care au nevoie de ajutor, cu o stare de sănătate nefavorabilă și, respectiv, mi s-a părut că o mână ar putea reda cel mai clar sensul de oferire a acestui suport. Referitor la cromatică, culoarea verde, din punct de vedere psihologic, are o nuanță caldă ce inspiră încredere, iar albastru este cea mai apropiată culoare ce semnifică Medicina”, a declarat premiantul.

Concursul a fost organizat în cadrul proiectului „Îngrijiri paliative sustenabile și reziliente la nivel național”, implementat de USMF „Nicolae Testemițanu” în parteneriat cu Asociația Obștească Principii Sănătoase, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativa Sociale „Viitorul” și Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină, cu suportul financiar al Fundației Soros Moldova/Departamentul Sănătate Publică. Scopul proiectului constă în dezvoltarea Centrului Universitar de Îngrijiri Paliative, abilitat cu formarea specialiștilor în domeniul paliativ, care vor asigura îmbunătățirea calității vieții pacienților cu boli incurabile, prevenirea și diminuarea suferinței acestora, evaluarea și stabilirea tratamentului durerii și a altor probleme de sănătate de ordin fizic și psihosocial. Centrul va asigura respectarea drepturilor fundamentale ale omului în sistemul de sănătate și va oferi servicii medicale pentru îngrijire terminală demnă ființei umane.

Ziua Mondială a Inimii marcată de mediciniști printr-un workshop

La nivel global, 520 de milioane de persoane suferă de boli cardiovasculare, iar criza pandemică continuă să producă efecte negative asupra stării lor de sănătate, datorită vulnerabilității la formele severe de COVID-19. Reducerea controalelor de rutină la medicul specialist, lipsa contactului cu familia și prietenii, exercițiile fizice reduse sunt doar câteva dintre consecințele majore ale acestei pandemii, iar Ziua Mondială a Inimii, marcată anual în data de 29 septembrie vine să reamintească despre importanța sănătății cardiovasculare pentru întreaga populație.

În acest context, Disciplina de cardiologie din cadrul Departamentului Medicină Internă a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a marcat Ziua Mondială a Inimii printr-un workshop organizat cu participarea studenților străini. Atelierul a avut loc la Institutul de Cardiologie și a întrunit studenții grupelor nr. M1867 și M1910 de la Facultatea de Medicină nr. 2, ghidați de profesorul universitar Minodora Mazur și conferențiarul universitar Snejana Vetrilă.

Participarea mediciniștilor la acțiuni de informare pentru prevenirea și gestionarea factorilor de risc cardiovascular a devenit o tradiție pentru reprezentanții acestei subdiviziuni. În cadrul evenimentului studenții au discutat despre necesitățile pacientului cu boli cardiovasculare prin

prisma mottoului Societății Europene de Cardiologie pentru anul 2021 – „Folosește inima pentru conectare”. Ulterior, au distribuit pacienților internați la Institutul de Cardiologie materiale informative și alte mici surprize. Studenții au transmis mesaje de încurajare pacienților, asigurându-i că toate comunitățile din care fac parte au cele mai bune șanse de a trăi vieți sănătoase pentru inimă.

Potrivit conferențiarului Snejana Vetrilă, Disciplina de cardiologie, medic cardiolog, criza medicală pe care o trăim în această pandemie a evidențiat nevoia

urgentă de a găsi modalități diferite și inovatoare de a conecta oamenii la sănătatea inimii lor. „Dacă aveți o afecțiune de inimă – insuficiență cardiacă, hipertensiune arterială sau obezitate, nu lăsați COVID-19 să împiedice vizitele regulate la medicul specialist. Și nu ezitați să apelați serviciul de urgență dacă aveți nevoie, pentru ca specialiștii să vă acorde ajutor medical. Aveți grijă de inimă respectând o dietă sănătoasă, spunând NU tutunului și făcând multă mișcare”, a recomandat doctorul.

Univers sportiv

Cupa Campusului la fotbal – câștigată de locatari ai Căminului nr. 17

Echipa reprezentată de locatari ai Căminului nr. 17 al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a câștigat Cupa Campusului la fotbal, ediția a IV-a. Competiția, care a devenit o tradiție, a fost organizată în data de 3 octombrie 2021 de către Departamentul Cultură și Sport al Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină (ASRM). Evenimentul a avut loc în incinta Complexului Sportiv Universitar și a întrunit opt echipe de mediciniști din căminele nr. 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12 și 17.

Fotbaliștii au dat dovadă de profesionalism, ambiție și perseverență, după disputarea tuturor meciurilor fiind desemnați învingătorii: locul I – Căminul nr. 17, locul II – Căminul nr. 4 și locul III – Căminul nr. 10. Transmitem felicitări echipei câștigătoare în persoana căpitanului Adrian Vicol și a coechipierilor: Matei Secieriu, Irineu Panaite, Cristian Rusu, Mihai Eschim, Nelu Vieru și Mihai Cristian.

Arbitrajul a fost realizat de Vladislav Badan, șeful Departamentului Tehnologia Informației și Comunicațiilor, asistent

universitar la Catedra de medicină socială și management „Nicolae Testemițanu”, și Mihail Cojocari, asistent universitar la Catedra de educație fizică.

„Studenții sunt dornici de a interacționa cu colegii, de a reveni la viața de dinaintea pandemiei, când organizăm diverse competiții sportive. Astăzi trebuie să respectăm toate restricțiile impuse ca să revenim la normalitatea de odinioară”, a declarat prorectorul pentru activitate socială, conferențiarul universitar Marcel Abraș, care le-a dorit mediciniștilor să fie ambițioși și perseverenți și să înregistreze noi performanțe.

„A fost o luptă plină de emoții. Le mulțumim tuturor celor prezenți pentru încurajarea și susținerea echipelor de fotbal. Împreună am demonstrat că suntem o familie. Toți pentru unul și unul pentru toți!”, a accentuat George Buruiană, președintele ASRM.

Organizatorii competiției au luat toate măsurile de prevenire a infecției COVID-19: respectarea distanței sociale, purtarea măștii de protecție, termometria, prezentarea certificatelor de vaccinare, dezinfectarea și aerisirea încăperilor.

USMF „Nicolae Testemițanu” – campioană la jocul de dame în cadrul Universiadei Republicane 2021

Studenții Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” sunt mereu în prima linie – la studii și cercetare, în activitatea clinică, de voluntariat și cultural-sportivă. Ne-a confirmat acest lucru echipa Almei Mater, care s-a clasat pe locul I la jocul de dame – competiție organizată în cadrul Universiadei Republicane 2021. Concursul s-a desfășurat în perioada 12-15 octombrie curent, în incinta Clubului Republican de Șah și Dame din Chișinău.

Echipa mediciniștilor-performeri a fost reprezentată de: Ciprian Sarivan, anul IV, Facultatea de Stomatologie; Oleg Vasiliu și Marina Muncescu, anul V, și Ciprian Rudic, anul III, Facultatea de Medicină nr. 1.

Oleg Vasiliu, căpitanul echipei, a declarat că această competiție a decurs așa cum și-au dorit, reușind să-și realizeze scopul – primul loc:

„Am trăit emoții de bucurie și fericire nemărginită, aceasta fiind prima cupă obținută de USMF la proba sportivă dată”.

Antrenoarea Svetlana Miron a fost alături de echipa universitară, contribuind constant la îmbunătățirea rezultatelor studenților în cadrul cercului de șah și dame. „Sunt mândră de rezultatul obținut de echipă, studenții sunt foarte bravi și mă bucură faptul că, în afară de studii aprofundate la Medicină, reușesc să facă atâtea lucruri frumoase. Ne vom antrena împreună în

continuare pentru a demonstra și pe viitor rezultate foarte bune”, a punctat Svetlana Miron.

USMF „Nicolae Testemițanu” a surclasat cinci universități rivale, fiind urmată pe podium de echipele Universității de Stat din Moldova și Universității Tehnice din Moldova. De menționat că în palmaresul victoriilor echipei noastre se înscrie și locul II, obținut acum doi ani.

Suntem mândri de performanțele studenților noștri! Le dorim multă sănătate și noi victorii în continuare.

Adresa redacției:
bd. Ștefan cel Mare, 165,
mun. Chișinău,
MD 2004

COLEGIUL DE REDACȚIE:
Silvia CIUBREI Inga MUSTEAȚĂ
Natalia ȚIBUH Aurelia PAHOMEA Ruxanda TUDOREANU
Redactor: Galina ȚURCAN

Fotografii: Departamentul Comunicare și Relații Publice

Telefoane de contact:
022 205 235, 022 205 355,
022 237 653
E-mail: relatiipublice@usmf.md

Materialele publicate reflectă
opinia autorilor, care
nu întotdeauna coincide
cu cea a redacției.

Tipografia
Editurii UNIVERSUL
Tipar ofset, com.610
Tiraj 1000 ex.

Ziarul este înregistrat la Ministerul Justiției al RM cu nr. 184 din 18.03.2005